Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 215 (2807)
ДУШАНБА
15 СЕНТЯБРЬ 1975 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ПРАВДА саҳифаларида

★ «Бутун мамлакат — аудитория» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

★ Қишлоқ хўжалиги фанлари Бутуниттифоқ академиясининг ҳақиқий аъзоси, Москва ўрмон-техника институтининг кафедра мудири И. С. Мелеховни ва Эстония ССР Фанлар академиясининг академиги И. Г. Хейлни Октябрь Революцияси ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари эълон қилинган.

★ Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек бошчилигидаги Польша партия-ҳукумат делегацияси 13 сентябрь куни Халқаро Познань кузги ярмаркасидаги совет павильонини бориб кўрди. Э. Герек экспозицияни томоша қилиб бўлгач совет журналистларига интервью берди.

★ СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Давлат план комитетининг раиси Н. К. Байбаков 13 сентябрь куни Москвада меҳмон бўлиб турган Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари, Куба Республикаси Бош министрининг ўринбосари К. Р. Родригесни қабул қилди.

Коммунист Дмитрий Луганский экскаватор заводининг аниқ қуюв цехида кўп йиллардан бери несувчи бўлиб ишлайди. Ёшларга меҳр билан ўз касбини ўргатаётган мураббий ишчи ҳозир ўнинчи беш йиллик топшириқларини бажариш арафасида турибди.

▲ ЎНИНЧИ ЗАРБДОР ДЕКАДАНИНГ ДАСТЛАБКИ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

▲ МЕҲНАТ ВЕТЕРАНЛАРИ ЎРНАК БЎЛИШМОҚДА

Тўққизлар ташаббуси амалда

ЙИГИРУВЧИНИНГ ШАХСИЙ РЕКОРДИ

Меҳнат календарида ўн биринчи бешйиллик

Тўқимачилик комбинати 2-фабрикасининг йигирувчиси Любовь Сергеевна ГЕРАСИМОВА икки беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарганлиги ва қандай қилиб шахсий рекордга эришганлиги тўғрисида ҳикоя қилади

ЯҚИНДА фабрикамиз меҳнат ва иш ҳақи бўлимидан 1975 йилнинг 1 сентябрида икки беш йиллик топшириғини бажарганлигимни хабар қилишди. Бу эса машина-ҳисоблаш станциясининг маълумотидан сўнг маълум бўлган эди. Меҳнатда қўлга киритган ютуқларимдан тўлқинланиб кетдим.

Бундай меҳнат ғалабасини қўлга киритишни кўпдан бери орзу қилар эдим. Ниҳоят ғалабага эришдим.

Комбинатдаги 27 йиллик меҳнат фаолиятим давомида ўз касбимни пухта эгаллаб, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича муттасил изланишда бўлдим.

Цехимизга янги йигирув машиналари ўрнатилганда уларни синовдан чиқаришни менга ишониб топширишди. Янги дастгоҳларда ишлаб, қисқа вақт ичида яхши кўрсаткичларга эришишга муяссар бўлдим. Янги техникаларни тез суръатларда ўзлаштиришга йўл очилди. Бундай ютуқлардан сўзсиз руҳланиб кетдим.

Тўққизинчи беш йилликнинг асосий шиори бўлиб қолган фойдаланилмай ётган резервларни ишга тушириш масаласи мени кўпроқ қизиқтирар эди.

1-фабриканинг илғор тўқувчиси Л. П. Казанцева биринчи марта 48 дастгоҳга ўтиб ишлаш билан тўқимачилик ишларининг имконияти тўғрисидаги барча тасаввуримизни ўзгартириб юборди. У нормада белгиланганига нисбатан икки ҳисса кўп дастгоҳни бошқариб, шахсий беш йиллик планини икки йилу, тўрт ойда адо этди. Л. Казанцева ва Е. Губиналарнинг тўқувчилик ишларида эришган рекорд кўрсаткичига йигириш дастгоҳларида ҳам эришиш мумкинлигини исботлаш лозим эди.

Изланиш давом этди. 2-йигирув фабрикаси йигирув цехнинг кард қисмида лаборатория участкаси ташкил этилди. Бу ерда йигирувчиларга зичлаштирилган усулга ўтиб ишлашда ёрдам берадиган ип узилишни озайтириш имкониятлари қидириб топилиши керак эди.

Лаборатория участкасидаги машиналарда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Буолма Жўраева меҳнат қила бошлади. Мен ва Валентина Емельянова Кастерина унинг сменадоши бўлиб қолдик. Биргаликда, мақсадга мувофиқроқ иш режимини топиш бўйича изланиш олиб бордик. Изланишда ишлаб чиқариш бошлиғи В. Тикстон ва цех раҳбари С. Воднев ҳамда барча мастерлар қатнашдилар.

Машиналардаги чўзувчи приборлар «Таштекстильмаш» заводида ишлаб чиқарилган такомиллашган узеллар билан алмаштирилди. Юмшоқ қопламали валиклар махсус ишловдан ўтказилди. Бу эса бизга ип узилишини кескин камайтириш имконини берди.

Меҳнатни мана шундай ташкил этдим.

Дастгоҳларга хизмат кўрсатиш графигини қатъий йўлга қўйиб, валиклар ва бошқа ишчи қисмларини ўз вақтида тозалайдиган бўлдим. Умуман машинани доимо озода сақлаб, улар олдини саранжом-саришта тутаяпман.

Агарда валик устига ўрнатилган юмшоқ қопламани ишдан чиққанини сезиб қолсам, дарҳол уни бошқасига алмаштираман. Кўпинча мастер ёрдамчисини кутиб ўтирмасдан машинани ўзим созлаб оламан. Смена бошланиши олдидан иш жойини ҳозирлаш ҳам катта аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам ишга вақтли келиб, сменадошим билан барча машиналарни текшириб, иш жойини тартибга келтираман. Бу эса анчагина вақтни тежаш имконини бермоқда.

Машиналарга хизмат кўрсатишда доимо чап томонни бўйлаб ҳаракат қиламан. Шундай қилинганда урчуқлар чап томонимда бўлиб, ип узилиб кетган тақдирда ошиқча ҳаракат қилмасдан тезлик билан уни улаб қўяман.

Машиналарни кўздан кечиришни белгиланган 16 минут ўрнига 8 минутда бажараман. Асосий иш жараёнига сарфланадиган вақтни ҳам тежайман. Масалан арқоқни нормада белгиланган 11 ўрнига 6— 7 секундда алмаштираман, узилиб кетган ипни эса 5 ўрнига 2—3 секундда улайман.

Тежаб қолинган вақтлар маҳсулот сифатини ўстиришга янада катта эътибор беришга имкон бермоқда. Шунингдек, арқоқни кузатиб туришга ҳам алоҳида аҳамият бераяпман. Йигирилаётган ипнинг яхши сифатда бўлишини муттасил кузатиб бориш, барча маҳсулотни биринчи сортга топшириш имконини бермоқда. Илгари йигирувчилар браксиз ишлайолмайди деб саналарди.

Ишлаб чиқаришни намунали ташкил этилиши ва дастгоҳларни озода тутилиши ип узилишини кескин камайтирди. Илгари ҳар минг урчуқда соатига 130 узилиш бўлган бўлса, ҳозирда бу кўрсаткич 70— 80 ни ташкил этади.

Янги имкониятлардан фойдаланиб Буолма Жўраева, Валентина Кастерина ва мен 1974 йилнинг январь ойидан юқори зичликка ўтиб: нормадаги 1160 ўрнига, 2400 урчуққа хизмат кўрсата бошладик. Бу эса менга унумдорликни 110—111 процент ўстириш имконини берди. Шахсий беш йилликни 1974 йилнинг 11 сентябрида бажарган бўлсам, яна бир беш йилликни икки йилда адо этишим керак эди. Беш йилликнинг бошидан буён биринчи сентябргача мен хизмат кўрсатаётган машиналарида 232295 килограмм ип йигириб олинди. Йил охирига қадар 11-беш йиллик ҳисобига 20 тонна ип йигиришни мўлжаллаб турибман.

Республиканинг тўрт донгдор ишчиси ташаббуси менга маъқул бўлди. Ташаббускорлар қаторида комбинатимизнинг ёш тўқувчиси Дилбар Қулматованинг бўлиши янада қувонтиради. Унинг изидан бориб, 1976 йилнинг биринчи квартал планини 24 февралда бажариш ва қўшимча 7 тонна ип йигириш билан тўқимачиларнинг КПСС XXV съездига тайёрлаган меҳнат ютуқлари тўғрисидаги рапорт остига ўз имзоимни қўйиш шарафига муяссар бўлиш учун шахсий мажбурият қабул қилдим. Ҳозирда кўтаринки кайфиятда меҳнат қилаяпман. Бизнинг тажрибамиз янада кенг ёйилишини ва кўплаб ишчиларни юқори зичликка ўтиб ишлашларини истайман. Бугунги кунда комбинатимизда 1744 киши техникага хизмат кўрсатиш зонасини кенгайтирган ҳолда меҳнат қилмоқда. Уларнинг сафи тез суръатларда ўсаверсин!

● *Тошкент—мамлакатга*

16 МИЛЛИОН ТОННА ЮК

Тошкент темир йўл бўлинмасининг ишчи ва хизматчилари корхоналарда тайёрланган маҳсулотларни мамлакатимизнинг турли шаҳарларига етказиб беришда катта ғайрат кўрсатмоқдалар.

Бугун

йил бошидан буён юздан ортиқ шаҳарга етказиб берилган халқ хўжалик юклари 16 миллион тоннадан ошди. Темир йўлчилар юкларни вагонга белгиланган нормадан зиёда жойлаштиришлари натижасида 36 мингга яқин вагонни тежаб қолдилар.

Шу кунларда сабзавот маҳсулотлари ва қовун-тарвузларни ташиш ҳам қизғин бораяпти. Кунига 500 вагонда 5 минг тонна атрофида ноз-неъматлар жўнатилмоқда.

● Ўзбекистон—жаҳон даврасида

Ютуқларимиз кўзгуси

Келгуси ойда Бельгиянинг пойтахти Брюссель шаҳрида Ўзбекистон иштирокида Совет Иттифоқи кунлари ўтказилади. Унда республикамиз меҳнаткашларининг социализм даврида эришган муваффақиятларига доир бир қатор кўргазмалар, фильмлар намойиш қилинади. Ўзбекистон кунларини ўтказувчи ташкилотчилардан бири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ойбек номли Ўзбекистон ССР халқлари тарихи музейи директори Н. Содиқова Брюссель шаҳрига жўнаб кетди. У тарих музейи фондларидан йиғилган экспонатлар асосида махсус кўргазма ташкил қилади. Кўргазмадан археологик қазилмалар пайтида топилган ноёб турмуш буюмлари, тангалар, заргарлик зийнатлари, уй-рўзғор жиҳозлари ўрин олади. Бундан ташқари Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин республика халқ хўжалигининг мислсиз тараққиёти, фан ва маданиятнинг юксалиши турли диаграммалар ва экспонатлар тили билан ҳикоя қилинади. Ўзбек олимаси кўргазма иш кунларида ўзбек халқининг бугунги бахтли тақдири ҳақида суҳбатлар ўтказади.

ДАДИЛ РЕЖАЛАР

Тошкент тўқимачилик комбинатининг биринчи тикув фабрикаси меҳнаткашлари шу кунларда ўзаро социалистик мусобақани янада кучайтириб, КПСС XXV съездини муносиб меҳнат тўёналари билан кутиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Фабрикада қўлга киритилаётган меҳнат ғалабаларида айниқса комсомол-ёшларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Геннадий Ким бошчилигидаги комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари тўртлар ташаббусига қўшилиб иш юритмоқдалар. Бригаданинг ҳар бир аъзоси нормадаги 24 ўрнига 30— 32 тадан тўқув дастгоҳини бошқариб сменалик план топшириқни 112— 115 процент миқдорида адо этмоқдалар. Бригада аҳли томонидан тўқилаётган маҳсулотнинг қарийб ҳамма қисми юқори сортларга топширилмоқда.

Бригада комсомол ёшлари яқинда КПСС Марказий Комитетининг КПСС XXV съездини муносиб нишонлаш учун социалистик мусобақани янада кучайтириш юзасидан чиқарган қарорига жавобан оширилган социалистик мажбурият қабул қилдилар. Улар ойлик план топшириқларини 116 процент миқдорида бажара бориб, йиллик план топшириқни муддатидан анча илгари бажариш, планга қўшимча равишда 75 минг метр юқори сифатли газлама ишлаб чиқаришга қарор қилишди. КПСС XXV съезди очиладиган кунда эса бригаданинг Наташа Михайлова ва Света Буланова сингари тўқувчилари март ойи ҳисобига газлама тўқий бошлайдилар.

Пешқадамлар марраси

Якунловчи йилга қабул қилинган мажбуриятга қўшимча 30 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарамиз! «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмасининг коллективи КПСС XXV съезди шарафига ана шундай шиор остида меҳнат қилмоқда. Корхонада партиянинг ҳар бир съездига бағишланган декадалар зарбдор суръатда якунланмоқда. Цех ва бригадалараро меҳнат беллашувининг кенг қулоч ёйдирилиши меҳнат илғорларига вақтдан ўзиб ишлаш имконини бераётир.

Тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчилари А. Девятова ва Л. Казанцеваларнинг ташаббусига қўшилиб зичлаштирилган график усулига ўтиб ишлаётганлар корхонада 200 кишини ташкил этади.

Шу кунларда фирмада коммунистларнинг навбатдаги анжуманини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун бир ярим нормачилик ҳаракати қизғин тус олдирилди. Нормада белгиланган 19 ўрнига 24 тўқув дастгоҳини бошқараётган Н. Абдусаломова, М. Расулова, Н. Васильева каби тўқувчилар корхонада смена топшириқларини 150 процентдан ортгириб адо этишлари билан барча маҳсулотларни юқори сортга топширмоқдалар. Меҳнат зарбдорлари бошлаб берган ҳаракатда корхонанинг 200 дан зиёд тўқувчиси актив қатнашмоқда. Беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этган Л. Чикова ва Н. Саидраҳимова каби ишлаб чиқариш зарбдорларининг ўнинчи беш йиллик ҳисобига тайёрлаган маҳсулотлари икки миллион метрдан ошиб кетди.

Корхонада РКП(б)нинг IX съездига бағишланган меҳнат декадаси зарбдор суръатларда якунланиб, топшириққа қўшимча 3 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Тўқувчилар сентябрь ойи планига қўшимча 5 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

● *Дўстлик қонуни бўйича*

ИККИ МИНГ ТОННА НОЗ-НЕЪМАТ

Монголия Халқ Республикасининг меҳнаткашлари Тошкент хўжаликларида етиштирилган ноз-неъматлардан баҳраманд бўлмоқдалар. Уларга помидор, картошка, узум сингари маҳсулотлар пешма-пеш етказиб берилмоқда.

Бугун

Тошкент аэропортидан кўтарилган кумуш қанотли қушлар 12 тонна маҳсулот билан Улан-Батор шаҳрига йўл олди. Монгол дўстларимиз шу пишиқчилик мавсумида 500 тонна маҳсулот учун буюртма берган эди. Ҳозиргача 280 тонна ноз-неъмат жўнатилди.

Граждан ҳаво флотининг авиаторлари мамлакатимизнинг Узоқ Шарқ ўлкасидаги шаҳарларга тез-тез парвоз қилмоқдалар. Ҳар куни Магадан, Жанубий Сахалин, Петропавловск—Камчатка каби шаҳарларга мева ортилган самолётлар учиб турибди. Шу кунгача Узоқ Шарқдаги дўстларимизга икки минг тонна маҳсулот етказиб берилди.

● *Факт ва шарҳ*

«Оқ олтин»га—кенг йўл

Ўзбекистон янги ҳосилининг пахта толаси ортилган эшелон Андижон областининг Ленинск шаҳридан жўнади: 700 тонна «оқ олтин» Ивановога юборилади. Вагонларда «Ўзбекистон далаларининг бойлиги— ивановолик тўқувчиларга» деган ёзувлар кўзга ташланиб турибди.

Ўрта Осиё темир йўли ҳаракат хизматининг бошлиғи В. И. Помельцовнинг шарҳи:

— Маршрут бўйлаб жойлашган барча деполарнинг энг яхши машинистлари ана шу йигирма олти вагонни манзилга етказиш ҳуқуқини олиш учун мусобақалашдилар. Ҳаракат хизмати «Минглар шартномаси»га мувофиқ ана шу состав учун кенг йўл очиб қўйди. Ўрта Осиё темирйўлчиларидан кейин Қозоғистон ва Россиядаги ҳамкасбларимиз эстафетани қабул қилиб оладилар. Маршрут поезди «тўқимачилар ўлкаси» пойтахтигача намунали етиб бориши учун ҳамма ишлар қилинмоқда. Бу поездни кузатиб қўйиш ўзига хос эталон бўлади: биз ҳар куни ана шундай поездларни жўнатадиган пайт яқинлашиб қолди.

(ЎзТАГ).

● ● ●

Ўзбек қўшиқлари Венгрияда

«Ялла» ўзбек вокал-эстрада ансамбли мамлакатимиздагина эмас, ҳатто чет элда ҳам машҳур.

Бир неча кундан кейин «Ялла» социалистик мамлакатлар бўйлаб гастролга чиқади. Ансамбль Болгария, Венгрия, Польша ва Чехословакияда бўлиб, эстрада мухлисларини хушнуд этади.

Коллективнинг Венгрияда бўлиши муносабати билан Будапештдаги «Мелодис-Мюзик-холл» грампластинка фирмаси «Ялла» ансамбли ижросидаги куй ва қўшиқларни ёзишга киришди. «Қиз бола», «Андижон полькаси», «Бойчечак», «Муҳаббат вальси» ва бошқа бир қатор қўшиқлар венгер дўстларимизнинг қўшиқ жавонидан ўрин олади.

М. МИРРАЖАБОВ.

РЕМОНТЧИЛАР ОЛДИНДА

Трамвай-троллейбус бошқармасининг вагон-ремонт заводи коллективи РКП(б) IX съездига бағишланган декадада юксак унумдорликка эришган эди. Аҳил коллектив бу декадада ҳам унумли меҳнат қилиб, бошқармада илғорлар сафида бормоқда. Бугунги кунда А. Хань ва В. Смагин бошчилик қилаётган ремонтчилар бригадалари пешқадамлик қилаяпти. Бу коллективлар кунлик иш топшириқларини 1,5 баравар ортиғи билан адо этиб, юқори кўрсаткичга эришмоқда.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ

КПСС XXV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган асбобсозлик заводининг 12-цех азаматлари бундан бир неча кун муқаддам беш йиллик планни муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортини бердилар. Цех коллективи сентябрь ойининг биринчи декадасида пландан ташқари 5 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди.

12-цех ишчилари РКП (б) X съездига бағишланган сентябрь ойининг иккинчи декадасида ҳам юксак натижаларга эришишмоқда. Декаданинг беш куни мобайнида 35 минг сўмлик метчиклар ишлаб чиқарилди. Бу пландагидан 1,5 минг сўм кўп.

П. Азизов, Х. Абдуттар, Л. Ушанова каби цехнинг илғор ишчилари кунлик нормаларини 130 — 150 процент адо этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

СУРАТДА: шаҳримизнинг Чилонзор массивида ишга тушган Кўкрак хирургияси институтининг биноси.

М. Нуриддинов фотолари.

Ҳамшаҳарлар, сизлар учун

«ХИЗМАТ—БЕМИННАТ» МАГАЗИНИ

Бугун

Чилонзор кўчасидаги киночилар истиқомат қиладиган тўрт қаватли уйнинг биринчи қаватида «Хизмат —беминнат» магазинининг эшиклари очилди. Бу ерда ҳар хил сут маҳсулотлари, турли ширинликлар, гўшт ва колбаса билан савдо қилинмоқда, кафетерий ишламоқда. Магазин саноат корхоналари ва граждандардан жойларга озиқ-овқат молларини етказиб бериш учун буюртма ҳам олади.

Шаҳар савдо бошқармасига қарашли «Хизмат— беминнат» фирмасининг бундай магазинлари сони 11 тага етди. Улар бир йилнинг ўзида аҳолига 16 миллион сўмлик савдо хизмати кўрсатмоқда.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

★ **ПРАГА. ЧКП Марказий Комитетининг «Свобода» нашриёти ташкил топганидан бери ўтган 30 йил мобайнида К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарларини қарийб 300 марта нашр этди. Марксизм-ленинизм асосчиларининг асарлари жами 10 миллион нусхада босиб чиқарилди.**

★ БУДАПЕШТ. Келгуси беш йилликда (1976 — 1980 йиллар) халқ Болгариясида ёшларнинг маданият уйлари ва клублари, спорт комплекслари, туристик базалар ва ёшлар учун бошқа муассасалар қурилишига 1 миллиард форинтдан кўпроқ маблағ сарфланади.

★ **ВАРШАВА. Польша телевидениеси шу янги ўқув йилида ёш томошабинлар учун 388 та ҳар хил таълим-ўқиш программаси тайёрлайди. «Биринчи синф учун математика эшиттиришлари», кўча ҳаракати қоидалари тўғрисида «Қизил, сариқ, кўк» номли эшиттиришлар сериясини, юқори синфлар учун «замонавий оила» мавзуидаги цикл эшиттиришларини бу ерда зўр қизиқиш билан кутмоқдалар.**

★ БЕРЛИН. «Огонёк» журнали Москвада ГДРнинг Пулауэн шаҳридаги «Пламаг» заводида басилган чуқур босма ротация машинасида чиқарилмоқда. Полиграфия асбоб-ускуналари ишлаб чиқарадиган шу йирик заводи ўз маҳсулотини жаҳондаги 40 мамлакатга юбормоқда. Совет Иттифоқи шу заводнинг энг катта харидоридир.

★ **БАҒДОД. Ироқ Республикасининг Курдлар автоном районида ер ислоҳоти ўтказила бошланди. Ер ислоҳоти ерга катта феодал мулкдорлик тугатилишини, ерлар қашшоқ деҳқонларга бўлиб берилишини, фаллоҳларни кооперативларга бирлаштиришни кўзда тутади. Жойларда ер ислоҳоти ўтказиш устидан назорат қилиб туриш учун давлат махсус комиссиялари тузилди.**

Матбуот хабарларига кўра, кейинги икки ҳафта ичидагина Сулаймония вилоятининг ўзидагина 184 катта заминдорнинг 45 минг донум (донум 0,25 гектар) ери мусодара қилиниб фаллоҳларга бўлиб берилди. Бошқа вилоятларда ҳам шундай тадбирлар амалга оширилмоқда.

★ ДЕҲЛИ. 80 процент аҳолиси қишлоқ жойларда яшайдиган мамлакат учун ер ислоҳотининг алоҳида аҳамияти бор. Ҳиндистон ҳукумати яқинда эълон қилган социал-иқтисодий ўзгаришлар программасида ер ислоҳотига боғлиқ проблемаларга катта аҳамият берилганлиги бежиз эмас.

★ **ТРИПОЛИ. Ливия Араб Республикаси қишлоқ хўжалиги ва ер ислоҳоти министрлигининг қарорига биноан, қишлоқ хўжалик кооперативининг намунавий ташкилий структураси ишлаб чиқилди.**

★ БЕЛГРАД. Югославия геологлари Жанубий Сербияда жуда катта фосфорит конини қидириб топдилар. Мутахассисларнинг ҳисоблаб чиқишича, Югославия Социалистик Федератив Республикасида ягона бўлган шу конда 80 миллион тонна фосфорит запаслари бор.

★ **СОФИЯ. Шу беш йиллик давомида СССР билан Болгария ўртасидаги ташқи савдо ҳажми қарийб 12.5 миллиард сўмга етади. Бу эса иккала мамлакат ўртасида бундан илгариги икки беш йилликдаги жами ташқи савдо обороти ҳажмидан икки баравар кўп.**

★ БУХАРЕСТ. Лотрудаги гидроэлектр станциянинг учинчи агрегати Руминиянинг миллий энергетика системасига туташтирилди. Ҳозиргача мамлакат дарёларида қурилган электр станцияларнинг энг каттаси қуриб битказилди. Унинг қуввати 510 минг киловаттдир.

(ТАСС).

Йиллик план — муддатидан илгари

МАЖБУРИЯТЛАР ИЗИДАН

МУСОБАҚАДОШ ҲАМЗА ВА КУЙБИШЕВ РАЙОНЛАРИ

Илғорлардан намуна олайлик

Ҳамза ва Куйбишев районлари шаҳар индустрияси фаолиятида муҳим ўринни эгаллайди: уларнинг халқ хўжалик буюмлари ишлаб чиқаришга қўшаётган ҳиссаси салмоқли.

Агар январь-август ойларида икки район индустрияси планга қўшимча ишлаб чиқарган маҳсулот бирбирига қўшиладиган бўлса, у пайтда бир қарашда жуда катта рақам 25,6 миллион сўмни ташкил этади. Шу билан бирга бу миқдор саккиз ойлик мажбуриятда белгиланганидан анча кам.

Бу шунинг учун ҳам юз бердики, Ҳамза районида 14 корхона маҳсулот реализация қилиш бўйича мажбуриятдагидан қарийб 1 миллион сўмлик кам маҳсулот ишлаб чиқарди. Куйбишев районида эса 12 корхона мажбуриятини бажара олмади. Улар мажбуриятдагидан 5,8 миллион сўмлик кам маҳсулот беришди.

Қайси корхоналар январь—август ойларига белгиланган мажбуриятларни бажариша олмади? Булар «Трансстрой»нинг асфальт-бетон заводи (мажбуриятдагидан 175 минг сўмлик кам маҳсулот берди), енгил металл конструкциялар заводи (мажбуриятдагидан 60 минг сўмлик кам маҳсулот берди), 2-темир-бетон буюмлари заводи, (мажбуриятдагидан 62 минг сўмлик кам маҳсулот берди), ёғ-мой комбинати (мажбуриятдагидан 98 минг сўмлик кам маҳсулот берди), 2-нон маҳсулотлари комбинати (мажбуриятдагидан 79 минг сўмлик кам маҳсулот берди). ва бошқа корхоналардир. (Ҳамза райони). Куйбишев районидаги бир қатор корхоналар ҳам каттагина қолоқликка йўл қўйишди. Жумладан, тракторсозлар саккиз ойлик мажбуриятдагидан 1.690 минг сўмлик кам маҳсулот беришди, экскаваторчилар эса 256 минг сўмлик, «Союзхлопкомаш»нинг машинасозлик заводи 484 минг сўмлик, лак-бўёқ заводи 450 минг сўмлик кам маҳсулот берди.

Холодильниклар заводи эса (директори В. Лутай, партбюро секретари А. Мўминов) планни умуман бажара олмади. Бу шунинг учун ҳам юз бердики, корхонада меҳнатни ташкил этиш даражаси юқори эмас, моддий-техника таъминоти яхши йўлга қўйилмаган, маҳсулот сифатини ҳам яхши деб бўлмайди.

Маълумки, бу коллективлар 1975 йилда турдош корхоналар билан социалистик мусобақа ҳақида шартнома тузишганди, улар илғор коллективларнинг иш тажрибасини диққат билан ўрганишлари лозим эди. Бундай корхоналар ҳар икки районда ҳам талайгина бор.

Пластмасса буюмлари, атир-упа фабрикалари, 1 ва 4-нон маҳсулотлари комбинатлари, норуда материаллар карьери (Ҳамза райони) планга қўшимча маҳсулот реализация қилиш бўйича йиллик мажбуриятларини бажардилар. Бундай коллективлар Куйбишев районида ҳам бор. Бу Ўзбекистон карлар жамиятининг тикув комбинати, «Протезист» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа корхоналардир.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, районларда техника тараққиётини ривожлантириш учун актив курашиб, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириб, маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳажмини ўндан бир қисмга ва ундан кўпроққа оширган корхоналар ҳам оз эмас. Булар «Ташэлектромаш», синтетик ювиш воситалари, шампань виноларн заводлари, атир-упа фабрикаси (Ҳамза райони), экспериментал мармар заводи, мебель ойналари фабрикаси, устки трикотаж, Ўзбекистон карлар жамиятининг тикув комбинати (Куйбишев райони) ва бошқа корхоналардир.

Ёғ-мой комбинати, қоғоз комбинати, холодильниклар заводи, консерва, грампластинка заводлари ва бошқа корхоналар коллективларининг социалистик мажбуриятларида шундай сатрлар бор: оз маблағ сарфлаб, кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга эришамиз. Ишлаб чиқаришда бу шиорни амалга ошириш учун ҳамма иш қилинаяптими? Йўқ, албатта. Бу корхоналарда ишлаб чиқариш бир меъёрда ташкил этилмаган. Баъзи бир участкаларда ойлик маҳсулот ҳажмининг ярми учинчи декадада ишлаб чиқарилади, «Ҳа бўл- ҳа бўл» кучайиб кетиб, сифатга ҳам эътибор берилмайди.

Мана шу сабабли корхоналар маҳсулот таннархининг ўн минглаб сўмга қимматлашиб кетишига йўл қўйишди.

Ишнинг манфаатлари меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ҳар бир буюмга сарфланадиган харажатни камайтириш учун қўшимча резервларни излашни талаб қилади. Беш йиллик якунловчи йили мажбуриятларини шараф билан бажариш ҳар бир меҳнат коллективининг бурчи.

1975 ЙИЛНИНГ ЯНВАРЬ — АВГУСТ ОЙИ КЎРСАТКИЧЛАРИ	Ҳамза райони	Куйбишев райони
Маҳсулот реализацияси ҳажми бўйича планнинг бажарилиши (процентларда)	104,6	102,8
Планга қўшимча реализация қилинган маҳсулот (минг сўм ҳисобида)	17321	8290
Ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг ўсиш суръатлари (процентларда)	116,5	103,5
Меҳнат унумдорлиги бўйича планнинг бажарилиши (процентларда).	102,0	101,6
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан (процентларда)	111,4	102,8
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг ошиши (процентларда)	72,1	80.0
Товар маҳсулот таннархини арзонлаштиришдан пландан ташқари қилинган тежам (минг сўм ҳисобида), (январь-июль кўрсаткичлари)	1742	443
Планни бажармаган корхоналар сони:	—	1
а) реализация ҳажми бўйича бажармаган, (минг сўм ҳисобида)	—	17
б) Меҳнат унумдорлиги бўйича	2	3
в) Таннарх бўйича	5	5
г) Ортиқча харажатга йўл қўйилди (минг сўм ҳисобида)	211	223
Арзонлаштиришга эришган корхоналар сони:		
а) Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	3	3
б) Меҳнат унумдорлиги бўйича	2	4
Маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқариш, 1975 йил январь-август ойи кўрсаткичлари (процентларда).	115,4	101,1
Маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқариш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан (процентларда)	176,3	104,6
Қурилиш-монтаж ишларининг бажарилиши (марказлашган молиявий манбалар) 1975 йил январь-июль кўрсаткичлари (процентларда)	95,0	88,0
Фойдаланишга топширилган турар жой майдони (минг квадрат метр ҳисобида)	43,2	24,2
Турар жойни фойдаланишга топшириш плани нинг бажарилиши (процентларда)	80,0	65,0
Шахсий беш йиллик топшириқни бажарганлар сони	2.700	1700
А. Девятова ва Л. Казанцева ташаббуси издошларининг сони	11000	10000

2-тикув фабрикасида вақтдан ўзиб меҳнат қилаётганлар кўп. Фабриканинг 1-цех тикувчиси Ноила Музаффарова ана шундай илғорлардан саналади. Коммунистик меҳнат зарбдори шу кунларда смена топшириқларини 180 процентдан ошириб бажариб, 1979 йил ҳисобига маҳсулот топширмоқда.

СУРАТДА: Н. Музаффарова.

И. Шоиноғомов фотоси.

«Тошкенткабель» заводи коллективи беш йилликнинг якунловчи йили биринчи ярми якунлари бўйича турдош корхоналар ўртасида мамлакатда биринчи ўринни эгаллади. Ана шу давр ичида тошкентлик кабелсозлар планга қўшимча 1 миллион 300 минг сўмлик маҳсулот реализация қилдилар.

СУРАТДА: заводнинг тайёр маҳсулотлар турган майдонларидан бири.

Г. Григорьев фотоси. (ЎзТАГ).

КАТТА ЎЗГАРИШЛАР ДАВРИ

СЪЕЗДДАН—СЪЕЗДГАЧА

ШАҲАР ЭЛЕКТР ТРАНСПОРТИ ЮКСАЛИШДА

Агар шаҳарни ягона организмга қиёс қилгудек бўлсак, ундаги трамвай ва троллейбус йўлларини қон томирларига ўхшатса бўлади. Бугунги кунда замонавий шаҳар ҳаётини мана шу «қон томирлари»сиз тасаввур этиш қийин.

Тошкент шаҳри кўчаларида гуриллаб юрган юзлаб трамвай ва троллейбуслар ҳамшаҳарларимизнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилмоқда. Шаҳримиз ҳаётининг нормаль изда боришида, халқ хўжалигининг турли-туман вазифалари муваффақиятли бажарилишида, кишилар яхши меҳнат қилиши, кўнгилли дам олишида электр транспорти меҳнаткашларининг муносиб ҳиссаси бор. Хўш, шаҳар электр транспортининг бугунги аҳволи қандай, тўққизинчи беш йилликда уни ривожлантириш борасида қандай ишлар қилинди, келгусида нималар бўлади? Яқинда мухбирларимиз Тошкент шаҳар трамвай-троллейбус бошқармаси бошлиғи А. Қ. ҒАНИЕВ билан учрашиб, у билан мана шулар ҳақида суҳбатлашди.

— Ҳурматли Асқар Қодирович, Коммунистик партиямизнинг шонли XXIV съездидан бери ўтган давр шаҳар электр транспортчилари коллективи ҳаётида қандай из қолдирди?

— Маълумки, 1966 йилдаги зилзиладан кейин Тошкентни қайта қуриш бўйича жуда катта ишлар бошланиб кетди. Нисбатан қисқа давр ичида шаҳарнинг янги маркази қурилди, янги-янги кварталлар ва проспектлар, хиёбонлар, бири-биридан чиройли маданий-маиший бинолар бунёд этилди.

Айни вақтда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати шаҳарда электр транспортини ривожлантиришга ҳам катта эътибор беришди. Бу борада 1966 йилда бошланган ишлар партия XXIV съездидан кейинги йилларда ҳам қизғин давом эттирилди. Зилзиладан бери ўтган вақт мобайнида электр транспортини ривожлантиришга 40 миллион сўм сарфланган бўлса, шундан 16 миллион сўмдан ортиқроғи тўққизинчи беш йилликда сарфланди. Ҳозирги кунда шаҳарда 235 километр трамвай йўли, 197 километр троллейбус линияси бор. 445 та тезюрар трамвай вагони, 390 та троллейбус йўловчиларнинг манзилини яқин қилмоқда. Уларда ҳар йили 250 миллиондан ортиқ пассажир ташилмоқда.

Тўққизинчи беш йиллик электр транспорти учун ҳам сифат, ҳам миқдор ўзгаришлари даври бўлди десак муболаға қилмаган бўламиз. Тўрт ярим йил мобайнида шаҳарда 30 километрдан ортиқ трамвай йўли, 62 километр троллейбус линияси, 18 та подстанция қурилди. Паркларимиздаги трамвай ва троллейбуслар сифат жиҳатидан бундан ўн-ўн беш йил аввалгиларидан тубдан фарқ қилади. Улар мустаҳкам, йўловчилар учун ҳар томонлама қулай бўлишидан ташқари, тезлиги ҳам юқори.

Эски трамвай изларининг қарийб ҳаммаси қайта қурилиб тор изли йўллар кенг изли мустаҳкам йўллар билан алмаштирилганлиги ҳам катта муваффақиятларимиздан бўлди. Бундан ташқари вагон-ремонт заводи учун Болгар даҳасида янги ишлаб чиқариш корпуси қурилиб, унга «Тошкент Советининг 50 йиллиги» номи берилди. Шимоли-Шарқ массивида иттифоқда энг катта комплекслашган трамвай-троллейбус депоси қуриб битказилаяпти.

Шаҳарнинг Дизельная бекатидаги эски вагон-ремонт заводининг техник имкониятлари ҳозирги талабларга жавоб бермай қолганди, корхонанинг қуввати ҳам катта эмасди.

Янги корхонанинг қуввати эскисидан уч баравар юқори. Илгари биз зарур эҳтиёт қисмларни марказий шаҳарлардаги корхоналардан олиб келардик. Янги завод қурилиши бизни бу ташвишдан қутқаришдан ташқари, Ўрта Осиёнинг бошқа йирик шаҳарларидаги трамвай ва троллейбус деполарига ҳам эҳтиёт қисмлар етказиб бериш имконини яратди.

Кейинги икки-икки ярим йилнинг ўзида 2—3-Қўйлиқ ва Қорақамиш массивларида яшовчи аҳолининг трамвай хизматига бўлган эҳтиёжи қондирилди. Бундан ташқари шаҳар марказидан — Дўмбирободга, вокзалдан — «Ташкенткабель» заводига, Эскижўвадан — Шимоли — Шарқ массивига троллейбус қатнай бошлади. Яқин кунларда Фарҳод — Шота Руставели кўчалари ўртасида ҳам троллейбус юра бошлайди.

— Юқорида Шимоли-Шарқ турар жой массивида Иттифоқда энг катта комплекслашган трамвай-троллейбус депоси қурилаётганлигини таъкидлаб ўтдингиз. Бу депо қурилиши қачон тугалланади, унинг имкониятлари қанақа?

— Тошкент шаҳар ижроия комитети шаҳримиз йил сайин ҳам энига, ҳам бўйига қомат кериб, аҳолиси сони ортиб бораётганлигини, бу ўз навбатида трамвай-троллейбус хизматига бўлган талабни ошириб юбораётганлигини ҳисобга олиб, 1969 йилда шаҳарнинг Шимоли-Шарқ турар жой зонасида катталиги жиҳатидан Иттифоқда ягона бўлган 23 гектар майдонни эгаллаган комплекслашган трамвай-троллейбус депоси қуриш ҳақида қарор қабул қилганди. Худди ўша йили қурилиш ишлари ҳам бошлаб юборилди. Ўтган вақт мобайнида қурилиш учун ажратилган 7 миллион сўм маблағдан 6 миллион сўми ўзлаштирилди. Депонинг трамвай комплекси шу йил 2 сентябрда фойдаланишга топширилди. Троллейбус комплекси эса йил охиригача қуриб битказилади.

Янги депонинг имкониятлари, унинг шаҳар электр транспорти хизматини яхшилашдаги аҳамиятини қуйидаги рақамлар кўрсатиб беради: ҳозир шаҳардаги мавжуд иккита трамвай ва иккита троллейбус депосида 445 та трамвай ва 390 та троллейбус бор. Янги депонинг бир ўзида эса 250 та трамвай, 150 та троллейбус бўлади. Уларга 1700 ремонтчи ва ҳайдовчи, 150 инженер-техник ходим хизмат кўрсатади. Бу демак, шаҳар электр транспорти имкониятлари қарийб тенг ярмига ортади. Ҳозир деполарда жой етишмаслиги сабабли шаҳардаги электр транспортининг бир қисми кўчаларда тунаяпти. Мазкур депо ишга тушгач шунга ҳам чек қўйилади. У ҳозирги талабларга тўла жавоб берадиган, энг янги асбоб-ускуналар билан таъминланган, ҳамма қулайликлари бўлган, том маънода замонавий корхона бўлади.

— Электр транспорти ишини ташкил этишдаги ҳозирги асосий қийинчиликлар нималардан иборат?

— Албатта, иш бор жойда қийинчилик бўлади. Бундан бизнинг бошқармамиз ҳам мустасно эмас. Ҳозирги пайтда бизда кадрлар танқислиги асосий қийинчиликлардан саналади. Бошқармамиз бўйича 700 ҳайдовчи, ремонтчи, инженер-техник ходим ва бошқа касб эгалари етишмай турибди. Бу камчилик ўз навбатида линияларга белгиланган миқдорда трамвай, троллейбус чиқариш, йўловчиларга хизмат кўрсатишни талаблар даражасида ташкил этишимизга халақит бераяпти.

1974 йил 1 мартдан электр транспорти ходимларининг маоши 40 процент оширилганлиги бошқармамизни кадрлар билан мустаҳкамлашда муҳим моддий омил бўлди. Бу масалани ҳал этишда Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети ҳам яқиндан ёрдам бериб келаяпти. Жумладан, бу йил шаҳар ижроия комитетининг қарори билан электр транспортига малакали ишчилар тайёрлаб берадиган 128-ҳунар-техника билим юрти ташкил этилди. Унда электриклар, ремонтчилар, токарь, слесарлар, тайёрланади. Ўқувчилар икки йиллик ўқиш мобайнида бепул ётоқхона, уч маҳал овқат, стипендия билан таъминланадилар.

Ўтган беш йил мобайнида бошқармамиз учун иккита ётоқхона қурилганлиги, ишчи ва инженер-техник ходимларимизни квартиралар билан таъминлаш бирмунча яхшиланганлиги ҳам кадрлар масаласини ҳал этишимизга ёрдам берди.

Кўчаларда электр транспорти ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ҳам долзарб масалалардан бўлиб қолаяпти. Бунинг учун биринчи навбатда ҳайдовчилар малакасини тинмай ошириш, транспортнинг ҳамиша юксак техник ҳолатда бўлишини таъминлаш керак. Шу билан бирга бу ишда шаҳар ижроия комитетининг шаҳарда абонемент талонларини савдо тармоқлари, «Главпочтамт», «Союзпечать» дўконлари орқали сотиш ҳақидаги қарорининг сўзсиз бажарилишини таъминлаб, ҳайдовчиларнинг бу ишдан озод этиш ҳам ғоят муҳим аҳамиятга эга. Тажриба шуни кўрсатаяптики, электр транспортида юз бераётган айрим бахтсиз ҳодисалар, авариялар кўпинча ҳайдовчилар транспорт ҳаракати пайтида абонемент талони сотиш билан овора бўлиб қолаётганликлари натижасида содир бўлаяпти. Ҳайдовчилар транспорт тўхтаб турганида талонларга бўлган эҳтиёжни қондиролмай, бу ишни ҳаракат пайтида бажаришга мажбур бўлишаяпти. Шу боисдан ҳам биз аҳолига, барча йўловчиларга мурожаат қилиб, улардан абонемент талонларини олдиндан магазинлардан, киоскалардан сотиб олишларини илтимос қиламиз. Шундай қилиш йўловчиларнинг ўзи учун ҳам, кўчаларда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш учун ҳам яхши қулайлик туғдиради.

— Шаҳримиздаги электр транспортининг истиқболи ҳақида гапириб берсангиз.

— Келгусида шаҳримизда электр транспорти гуркираб ривожланган давр бўлади. Бу иш учун тўққизинчи беш йилликдагидан икки баравар кўп — 35—36 миллион сўм маблағ сарфлаш мўлжалланаяпти. Биринчи навбатда электр транспортининг ремонт базасини мустаҳкамлашга эътибор берилади. Ғафур Ғулом кўчасида, Студентлар шаҳарчасида трамвай деполари, Самарқанд-Дарвоза кўчасида троллейбус депоси, Рисовой кўчасида троллейбус ремонти заводи қурилади. Бундан ташқари телеаппаратлар билан жиҳозланган марказий диспетчерлик станцияси, линияларга ток етказиб берадиган 25 подстанция қурилиши ҳам шу даврда қилинадиган ишлардандир.

Келгусида Чуқурсойдан — Қорақамишга, Охунбобоев майдонидан Самарқанд-Дарвоза орқали Оқтепаға, Шимоли-Шарқ турар жой массивидан — трактор заводига, Сапёрлар майдонидан Кафанов кўчаси бўйлаб Новополторацкий кўчасига, Студентлар шаҳарчасидан — ТошМИ шаҳарчасига трамвай қатнай бошлайди. Юнусобод массиви билан Аҳмад Дониш кўчаси орқали Ҳадра майдонига, Навоий кўчасидан — Чилонзорга, Ўзбекистон 50 йиллиги проспектидан — Қорақамишга, Революция хиёбонидан — Рисовой кўчасига троллейбус юра бошлайди. Жами 28 километр трамвай йўли ва 69 километр троллейбус линияси қурилади.

— Электр транспортчилар КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш бўйича қандай ишларни амалга оширишаяпти?

— Шаҳримизнинг барча саноат корхоналари, муассасалари ва ташкилотларида бўлганидек, бизнинг бошқармамиз коллективи ҳам партиямизнинг катта анжуманини яхши меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашни кучайтириб юборди. Деполарда шу мақсадда оширилган мажбуриятлар қабул қилинди. Ҳайдовчилар пассажирларга маданий хизмат кўрсатиш, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш бўйича ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилмоқдалар. Тўққизинчи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажарган троллейбус ҳайдовчилардан Х. Рўзиев, В. Кузнецова, Г. Куприян, В. Голиков, трамвай ҳайдовчилар Х. Содиқхўжаев, Х. Рожкова, монтёр М. Юнусов, вагон-ремонти заводи токари С. Шокиров партия съезди очиладиган кунгача бир йиллик топшириқни бажариш бўйича мажбурият олиб меҳнат қилишаяпти.

Коллективимиз ўзаро социалистик мусобақани қизитиб, шаҳримиз аҳолисига электр транспорти хизмати кўрсатишни юксак босқичга кўтаришни ўзи учун юксак шараф деб билади.

А. ЭГАМНАЗАРОВ,
Ф. АБДУРАҲИМОВ.

●Бир корхонада

Вақтдан ўзганлар

КПСС XXV съезди шарафига 25 зарбдор декадада актив иштирок этиб, меҳнатда катта муваффақиятни қўлга киритаётган Асбобсозлик заводида шу кунларда 100 нафар ишчи ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилаяпти. Улар орасида Р. Бозитов, Ф. Азизов, М. Жилкин, С. Межитов каби меҳнат ғолиблари айни кунларда 1976 йилнинг иккинчи квартали ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришмоқда.

16. 600 сўм фойда

Корхонада йил бошидан бери 24 та рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилди. Натижада завод ўтган даврда 16 минг 600 сўм фойда кўрди. Янгилик яратишда айниқса тажрибали ишчилардан бири М. Белапов кўпларга ибрат бўлмоқда.

Маданий хордиқ

— Ишчиларимиздан 87 киши дам олиш уйлари, санаторийларда хордиқ чиқариб қайтди, — дейди корхона бош инженери М. Галяуддинов.

Дарҳақиқат, бу ерда ишчиларнинг завқли меҳнатдан кейин дам олишлари учун тўла имкониятлар яратилган. Икки кунлик дам олиш пайтида шаҳар ташқарисидаги оромгоҳларга, шунингдек, қадимий ва навқирон Самарқанд ва Бухоро шаҳарларига борилмоқда. Шу билан бирга кўплаб ишчилар чет мамлакатларда ҳам саёҳатда бўлишяпти.

Миллионерлар сафи ортмоқда

Тошкент трамвай — троллейбус бошқармасига қарашли 1-трамвай парки ҳайдовчиларидан Л. Николаенко, Р. Володина, А. Ҳакимов, С. Агафанова ва М. Хомичларнинг шу йилнинг ўтган даврида манзилларига элтган йўловчилари сони

Кеча

1 миллиондан ошди. Бу илғор миллионер ҳайдовчилар ўз ихтиёридаги транспортларни ремонтсиз бошқариб, зиммадаги топшириқларни зиёдаси билан адо этиб келишяпти.

Коллективда йилдан-йилга миллионер ҳайдовчилар сафи ортиб бормоқда. Ветеран ва тажрибали трамвай бошқарувчилар ўлаларининг 20-30 йиллик иш фаолиятида кўплаб шогирдлар етиштиришган.

Парк коллективи КПСС XXV съезди шарафига 25 зарбдор декадада актив қатнашиб, шу йилнинг ўтган даврида 53 миллиондан ортиқ йўловчини манзилига элтиб қўйди.

И. ШОИНОҒОМОВ.

Ўзбекистон архитекторлари лойиҳаси асосида

Байкал—Амур магистралининг бўлғуси трассасидаги бир неча посёлка ўзбекистонлик архитекторларнинг лойиҳалари бўйича қурилади. «Сибгипротранс» институтининг илмий кенгаши тошкентлик меъморларнинг таклифларини тасдиқлади. Ҳозир қурилиш-монтаж поезди тузилмоқда.

Янги биноларнинг фасадларига Ўзбекистондан келтириладиган манзарали бетон плиталар ва мармар билан безак берилади.

Баланд платода жойлашадиган Сюльбан посёлкасининг лойиҳаси айниқса қизиқарли. Станция билан посёлканинг тўрт қаватли уйлари галереялар орқали боғланади. Жанубий Муй тоғининг этакларида вокзалнинг уй-жой бинолари, мактаб, алоқа уйи, концерт зали, универсал магазин қад кўтаради. Куанда посёлкаси шу тахлитда бўлади.

Тошкентлик қурувчилар ишлайдиган участкада Ленинград, Минск, Рига, Вильнюсдан келган қурувчилар ҳам посёлка қурилишида ишлайдилар.

●Иттифоқда стандартлашнинг 50 йиллигига

СИФАТ УЧУН КУРАШДА

Бундан 50 йил муқаддам, 1925 йил 15 сентябрда, Совет ҳукумати давлат миқёсида стандартлашни жорий этиш ҳақида қарор қабул қилди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати давлатимизнинг бутун тарихи давомида муҳим техник-иқтисодий вазифаларни ҳал этиб, мамлакатда стандартлаштиришни ривожлантириш бўйича изчил сиёсат олиб бораяпти.

Стандартлашнинг 50 йиллигини нишонларканмиз, биз хўжалик қурилишининг барча босқичларида стандартлаш техника тараққиётининг, жамоат ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг ва совет халқи турмуш даражасини юксалтиришнинг қудратли қуроли бўлиб келганлигини кўрамиз.

СССР Халқ Комиссарлар Советининг мамлакатда ўлчовнинг метр системасини жорий этиш ҳақидаги Декретини бажариш мақсадида, Туркистон территориясида метр системасини амалда қўлланилишини таъминлаш учун 1923 йилда, Тошкентда Марказий меъёр ва ўлчов бюроси ташкил этилди. 1924 йилда мана шу бюро асосида меъёр ва ўлчов Бош палатаси томонидан Туркистонда (кейинчалик Ўрта Осиёда) меъёр ва ўлчов Палатаси ташкил этилди. Бу ўша пайтда Ўрта Осиёдаги ягона метрологик муассаса эди. У Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон республикаларидаги метрологик тармоқларнинг ташкилий маркази бўлиб қолди.

1930 йилда Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлар Совети қошида стандартлаш бўйича Ўзбекистон Комитети ташкил этилди.

Стандартлаш бўйича Ўзбекистон Комитетининг 1930 — 1933 йиллардаги фаолияти республика стандартларини ишлаб чиқиш, маҳсулот сифатини назорат қилиш ва стандартларни жорий этиш, сифатни бошқариш бўйича давлат органи сифатида стандартларни ва маҳсулот сифатини назорат қилишни жорий этиш соҳасидаги фаолияти республика халқ хўжалигини социалистик индустрлаштиришни тезлаштиришда муҳим роль ўйнади.

Совет Иттифоқида стандартлашнинг давлат системаси халқ хўжалигини планли бошқаришнинг муҳим таркибий звеноси бўлиб қолди. У айрим стандартлар ишлаб чиқишдан, йирик халқ хўжалиги проблемаларини ҳал этишга қаратилган стандартлар системасини ишлаб чиқиш имконини берди.

Стандартларни ва техник шартларни янгилаш бўйича ишлар ҳажми ортди. Фақат 1971 — 1974 йилларда Ўзбекистон ССРда 1970 йилгача мавжуд бўлган 2700 дан ортиқ техник шарт қараб чиқилди, янгиси билан ўзгартирилди ёки бекор қилинди.

Стандартлаш маҳсулот сифатини бошқаришда ташкилий-техник асос сифатида муҳим роль ўйнайди.

Сифат масаласи ҳозирги вақтда сиёсий, социал, иқтисодий, илмий-техника ва ташкилий-техника омилларини ўзида бирлаштирган мураккаб давлат проблемаси бўлиб қолди. Ҳозирги шароитда сифат проблемасини айрим йирик, лекин тарқоқ тадбирлар ўтказиш билан ҳал этиб бўлмайди. Масалага комплекс система йўсинида ёндошиш, стандартлаш асосида сифатни бошқаришга ўтиш лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 1974 йил октябрь ойида Кишинёв шаҳрида Совет Молдавиясининг 50 йиллиги тантанасида сўзлаган нутқида ўнинчи беш йилликни биринчи навбатда сифат ва ишлаб чиқариш самарадорлигининг юстириш беш йиллиги деб белгилади. Партиямиз Бош секретарининг нутқи ўнинчи беш йилликдаги ишларнинг мазмуни ва йўналишини белгилайдиган муҳим программ ҳужжатдир. Шу муносабат билан ҳозирнинг ўзида, тўққизинчи беш йиллик охирида саноат маҳсулоти сифатига талаб ошиб бораяпти.

Ҳозир ҳар бир хўжалик раҳбари стандартлаштиришни ва метрологияни ривожлантириш орқали корхона ишида юксак иқтисодий кўрсаткичларга эришиш мумкинлигини яхши тушунади.

Сўнгги вақтларда Тошкент корхоналарида замонавий талабларга жавоб берадиган, хусусан Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлаш бўйича кўпгина ишлар қилинди.

Бироқ бу соҳада ҳали талайгина камчиликлар ҳам мавжуд. Давлат стандартининг республика ва шаҳар хизматлари мутахассислари корхоналарнинг техника назорати бўлимлари, фабрика, завод ва маҳкамаларнинг стандартлаш ва метрология хизматлари фаолиятида кўпгина нуқсонларни аниқлашаяпти. Ҳали ҳамма жойда ҳам маҳсулот сифатининг талаблар даражасида бўлишига эришилмаяпти.

Давлат стандартида қўйилган талабларни сўзсиз бажариш, ҳамиша фабрика — завод маркаси шарафи учун кураш олиб бориш ҳар бир меҳнат коллективининг бурчи.

Ишнинг манфаатлари стандартларнинг илмий-техника даражасини юксалтиришни талаб қилади. Шу мақсадда 1973 йилгача тасдиқланган, барча мавжуд давлат стандартларини янгилаш ва қараб чиқиш, чет эллардаги ва мамлакатимиздаги илғор тажрибаларни ҳисобга олувчи истиқбол стандартларини ишлаб чиқиш лозим.

Қисқаси, ҳали олдинда катта ва масъулиятли вазифалар турибди.

М. АЛИМОВ,
СССР Давлат стандарти Ўзбекистон бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, экономика фанлари кандидати.

• Ғазал шайдоларига

ҲАБИБИЙ

БАҲОДИРЛАР

Жаҳонда шуҳратн зўр қаҳрамон баҳодирлар,
Ватанга жон куяру посибон баҳодирлар.
Ҳаммша бахтининг ўз меҳнатидан изловчи,
Юракда машъалу партав ишон баҳодирлар.
На ишқи қанча оғир енгилу баробардир,
Безовчи кўксини порлоқ ишон баҳодирлар.
Ҳар ишда янгилик ижод этар шитоб айлаб.
Элимни бахтига бўлсин омон баҳодирлар.
Кўпайди ишлар ажаб ҳилма-ҳил бўлиб ижод,
Бажардилар ҳаммасин паҳлавон баҳодирлар.
Замонлар ўтди қуруқ қовжираб ётар чўллар,
Кетурди ташна ўлкк чўлга жон баҳодирлар.
Ҳабибийнинг маданий турмушин кўркб инсон,
Тузишдан неча қават ошён баҳодирлар.

ҲАРАКАТДА

Фикр этса киши ақл ила дунё ҳаракатда,
Борликда агар борича ашё ҳаракатда.
Шул бўлса агар жумла табиатдаги қонун,
Албатта бўлур ёр ўзи танҳо ҳаракатда.
Ашёга бўлиб руҳи озиқ кечаю-кундуз,
Ел тўхтамагай бир нафас аспо ҳаракатда.
Тиркизди неча ўлкк чўлга бермб сув,
Ҳосилга кириб яшнади саҳро ҳаракатда.
Ҳар нарса тусу жисмила ўзгармоғи бордир,
Кун тобиши ким тутса ҳамон ҳаракатда.
Бир жойда қарор олмади бир кеча ва ҳикмат,
Ибрат кўзин оч кўкда сураёё ҳаракатда.
Ҳар кимса ўзин фикрича ҳарёнда Ҳабибий,
Бир бода кўрнинг бир неча савдо ҳаракатда.

«ЧЎЛҚУВАРЛАР БРИГАДАСИ»

Қорнёқубов номли Ўзбекистон Давлат филармониясининг артистлари Қарши даштига, Сирдарё, ва Жиззах областларига жўнаб кетаётган бир группа хонандалар ва созандаларни «Чўлқуварлар бригадаси» деб атамоқдалар.

Филармония коллективи пахтакорлар ҳузурига бешта бригадани отлантирди. Гулистонга, теримчилар ҳузурига жўнатилган концерт бригадаси составида республика да хизмат кўрсатган артистлари Қ. Исқандаров ва С. Тўхтасинов бор. «Шодлик» ансамбли Ватанга-деҳқонларнинг меҳнат-севар қўлларига бағишланган янги қўшиқларини, пахтакорлар меҳнатини улуғловчи янги рақсларни Жиззах область Мирзачўл район дала меҳнатчиларига совға қилади. Тошкент областидаги дала шийпонлари республикада хизмат кўрсатган артист Г. Ёқубова раҳбарлигидаги концерт бригадаси учун саҳна вазифасини ўтайди.

«Лазги» ансамбли ҳам сафарга чиқиш тараддудини кўрмоқда. Бу ансамбль Сурхондарё пахтакорлари билан учрашади. Мусиқант созандаларнинг яқинда Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ конкурси лауреати Шуҳрат Пўлдошев қўл остидаги квартет Фарғона область дала меҳнатчилари ҳузурига меҳмон бўлиб боради.

• Суратга олинмоқда

РОБИН ГУД ЯНА ЭКРАНДА

Рига киностудиясида К. Раппопорт ва С. Тарасовларнинг сценарийси асосида янги рангли «Робин Гуд ўқлари» бадиий фильми суратга олинмоқда. Картинани режиссёр С. Тарасов суратга олаяпти. Робин Гуд ролини МХАТ артисти Б. Хмельницкий ижро этмоқда. Шунингдек СССР ҳалқ артисти В. Артманс ва Латвия халқ артисти Э. Павулс ҳам фильмда суратга олинаяпти.

СУРАТДА: янги фильмдан бир кўриниш. Ўртада — Робин Гуд (Б. Хмельницкий) ва Мария (Р. Разума).

А. Чакстс фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

Адабиёт ва Санъат

Болалар адабиёти таҳлили

ТАҚРИЗ

П. Шермуҳамедовнинг илмий очерк жанрида ёзилган ва Москвада нашр этилган «Ўзбекистон болалар адабиёти» номли китобида ўзбек совет болалар адабиётининг тарихи, ҳозирги ҳолати, ўзига хос хусусиятлари, жанрлари, етакчи проблемалари, асосий образлари ва бош вазифалари ҳозирги замон талаблари асосида ёритилган. У кўпчиликка маълум бўлмаган факт ва материалга бой. Бадиий асарлар таҳлили пухта.

Мазкур китобнинг энг асосий фазилати шундаки, унда ўзбек совет болалар адабиётининг актуал проблемалари болалар адабиётининг ўзига хос специфик хусусиятларини тўлиқ ҳисобга олган ҳолда баён этилади. Маълумки, болалар адабиёти катталар адабиётидан нима ҳақида ҳикоя қилиш билангина эмас, балки қандай ҳикоя қилиши билан ҳам ажралиб туради. П. Шермуҳамедов ўзбек болалар адабиётининг шаклланиши ва тараққий этиши ҳақида мулоҳаза юритганда ҳам, бу адабиётнинг тематик доираси ва жанрлари ҳақида фикр билдирганида ҳам, бадиий асарлардаги болалар образлари ва психологик тасвирларни таҳлил этганида ҳам, ниҳоят асарлар тилини, бадиий тасвирий воситаларни текширганида ҳам болалар адабиётининг ана шу ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб иш кўради.

Ҳозиргача рус тилида чиққан китобларда ўзбек совет болалар адабиёти масалалари бунчалик кенг, бунчалик қизиқарли ва фактларга бунчалик бой қилиб ёритилмаган эди. Ана шу жиҳатдан бу илмий асар ўзбек совет болалар адабиётини Иттифоқ миқёсида тарғиб ва ташвиқ қилишда ҳам аҳамиятлидир.

Китоб таржимон Игорь Моташев томонидан ёзилган сўз бошн билан очилади. «Кардошлик қонуни асосида» деб номланган сўз бошида ушбу очеркнинг мақсади ва мундарижаси қисқача баён этилади. Шу билан бирга китоб авторининг ҳаёти ва ижоди ҳақида баъзи-бир маълумотлар берилади.

«Октябрь меваси» деб номланган бобида ўзбек совет болалар адабиётининг шаклланиш жараёни ва у озуқланган манбаълар ҳақида анчагина қизиқарли маълумотлар келтирилади.

Китобда ўзбек совет болалар адабиётининг ўтмиш адабиётидан фарқлари, ўзига хос айрим новаторлик томонлари ҳақида ҳам мулоҳаза юритилади. Автор ўз фикр-мулоҳазаларини конкрет мисоллар асосида исботлайди.

Китобнинг иккинчи бобида Ҳамза, Абдулла Авлоний, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Ойбек, Зафар Диёр, Султон Жўра, Қудрат Ҳикмат, Адҳам Раҳмат, Шукур Саъдулло, Илёс Мўслим, Пўлат Мўмин каби шоирлар ижодини характерли мисоллар воситасида таҳлил этиш орқали ўзбек совет болалар поэзияси эришган ютуқлар умумлаштириб берилади. Бундан энг характерлиси шуки, автор ҳар бир шоир ижодининг индивидуал томонларини топа олган ва бу индивидуал хусусиятларни қисқа тарзда бўлса-да, равшан қилиб кўрсата билган. Шу билан бирга, ўзбек болалар поэзиясида реализм, ҳаёт билан алоқадорлик, бадиий маҳорат тобора кучая борганлигини, бошқача қилиб айтганда, ўзбек совет болалар поэзиясининг эволюциясини ишонарли қилиб очиб берган.

Очеркнинг «Проза ҳақида мулоҳаза» номли учинчи бобида болалар прозасининг тараққиёт йўли, ҳозирги ҳолати, хилма-хил жанрлари, асосий қаҳрамонлари ва баъзи проблемаларига доир маълумотлар берилади.

Муаллиф ўзбек совет болалар драматургияси ҳақида алоҳида тўхталиб ўтади. Бироқ, бизнингча, китобнинг драматургияга бағишланган бобини яна бир қанча пьесалар таҳлили ҳисобига бойитиш мумкин ва лозим эди. Китобда ўзбек болалар драматургияси ўзининг ҳақиқий ҳолатига нисбатан бирмунча қашшоқ бўлиб қолгандек туюлади. Китобда бундан бўлак ҳам айрим камчиликлар мавжуд. Китоб «Ўзбекистон болалар адабиёти» деб аталган. Шундай экан, унда Ўзбекистонда яшаб ижод этувчи рус ва бошқа миллат ёзувчилари томонидан болаларга бағишлаб ёзилган асарлар таҳлилига ҳам ўрин ажратилиши лозим эди.

Умуман олганда, Пирмат Шермуҳамедовнинг «Ўзбекистон болалар адабиёти» номли илмий асари адабиётшуносликимизга қўшилган ҳиссадир.

Сайдулла МИРЗАЕВ,
филология фанлари доктори.

• Маданият хабарлари

Ҳаваскор артистлар терими фаслида

Жиззах районидаги ҳаваскор артистлардан иборат агитбригада пахта-йиғим терими ишига ўз ҳиссасини қўшмоқда. Бу агитбригадага район маданият уйининг директори Озод Рўзимов раҳбарлик қилмоқда.

Бригада қўриқ ердаги хўжаликларда ҳатто программаларда концерт қўйиб бермоқда. Иноят Ҳолматов, Ғани Бойматов, Равшан Эшонқулов қадимий куйларни, ҳозирги замон ўзбек қўшиқларини, интермедиялар ва саҳна асарларидан парчаларни ижро этиб, деҳқонларни мамнун этишмоқда.

Жиззах областининг 11 та агитбригадаси, ўнлаб бадиий ҳаваскорлик коллективлари йиғим-терим мавсумида кол. хоз ва совхозларнинг дала шийпонларида меҳмон бўладилар.

Колхозда суратлар галереяси

Қорақалпогистоннинг Беруний районидаги Киров номли колхозининг маданият уйида шу хўжалик меҳнат ветеранлари суратларининг кўргазмаси очилди. Кўргазмада энг ҳурматли кишилар, «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштиришда тажрибали миришкорлар, Узбекистон ССР-да хизмат кўрсатган пахтакор бригада бошлиғи Р. Суятонов, механизатор Ж. Таннибергенов, меҳнат ветеранлари С. Ешимбетов, Т. Сермовларнинг москвалик рассомлар томонидан олинган суратлари қўйилган.

(ЎзТАГ).

Юсуф ШОМАНСУР.

БЕДАЗОР

Қабоғин ишқар қўёш ҳали уфқ ортида,
Ёстиқ билан бир бўлиб, сочи тўзғиб ўҳлар тонг.
Булбул ҳам мизғиб қолар гул очилган пайтида,
Танимни жимирлатар, сукут ўзи бир оҳанг.
Муздек нафас уфурар нафасимга бедазор,
Асабларим торлари юмшар ишак толадай.
Гуллаган бедаларнинг бошида оқ жига бор,
Ёзда тўр дўппи кийган уч яшарлик боладай.
Беда барги учида қалқиб турар марварид,
Кипригим қимирласа тўкилгудай дув этиб.
Қанчаки жафо чексам, қанча қилсам парвариш,
Шу шабнам доналарни теродмам ижу этиб.
Ўятчан келинчакнинг оҳиста шивиридай,
Бедазорни оралаб эсиб қолди шабада,
Шудринг доначалари соҳта ишқ тақдиридай,
Узилди шода-шода, узилди шода-шода,
Ёстиқ билан бир бўлиб, сочи тўзғиб ўҳлар тонг.

БАРМОҚ ВАЗНИДА ЁЗИЛГАН ҒАЗАЛЛАР

Вақт ўтмасин

Вақтдан иқбол яратки, бебаҳра вақт ўтмасин,
Елга учиб ваъдалар паймон-у аҳд ўтмасин.
Лаҳзаларга жо ахир тақдир билан саодат,
Ҳушёр бўл, доғда қўйиб ёнингдан бахт ўтмасин.
Қадрлай бил умрни, эъзозла ёр ишқини,
Ки жонига ҳеч озор, жаҳл ила жазд ўтмасин.
Ҳар ошиқ ўз бахтининг тахти узра подшоҳ,
Муҳаббат мулки нураб ўзага тахт ўтмасин.
Қолур меҳр-оқибат, қолур ширин туйғулар, —
Беомон ишқ соати қанчалик шахт ўтмасин.
Ҳуллас, ёруғ оламда вақт ичра бахтдир инсон,
Юсуф, висолга шошил, қўлдаги нақд ўтмасин!

Қардошлик қўшиғи

Завол билмас бу жаҳон иноқлик бўлса,
Бахт топгуси ҳар инсон қувноқлик бўлса.
Қардошликда ҳикмат кўп, қардошлик ҳаққи
Тугалгуси қайдаки қолоқлик бўлса.
Пайванд бўлгач дилга дил, қўл билан қўллар,
Писанд эмас манзилда йироқлик бўлса.
Ватанимдир қардошлик йўлида машъал,
Келсин кимнинг қалбида ўртоқлик бўлса.
Баб-баравар ёришгай бу кўхна олам, —
Қачонки ҳар хонадон чироқлик бўлса.
Қуримоқни билмас ҳеч, шарқираб оқар
Азим дарё канча кўп ирмоқлик бўлса.
Ирмоқ бўлиб куввят — бер Юсуф, дўстликка,
Шеъринг агар Болғаю Уроқлик бўлса!

Янглишаркан доно ҳам...

Янглишаркан доно ҳам донаман деса,
Ўзин ягона санаб танҳоман деса,
Жамолингни мақтадим ғазалларимда,
Ва ишондим бу ақлим расоман деса.
Ҳусндамас ақлда ҳам ўстун экансан,
Ақлинг ҳақ тераникда дарёман деса.
Фақат-фақат чиройинг мафтуни бўлгач
Арзийди ҳар сўзимки, хатоман деса.
Шоирлигим бекордир, оқилагинам, —
Ширин тилларинг ҳақдир бўрроман деса.
Доногинам, Юсуфнинг гуноҳин кечир, —
Аммо ишон ишқингда фидоман деса.

Муҳаббат

Минг йил аввал олиб инсон юрагидан ҳарорат
Қаримади ва ҳеч кимни қаритмади муҳаббат.

Шубҳа

Олам-олам бўлиб ҳеч шубҳа
Яхшиликни этмаган туҳфа.
Шубҳа — илон, жонинг оралаб
Кемиради пора-пораларб.
Туролмасанг, шубҳадан баланд
Умринг ўтар изтироб билан.
Шубҳанг бўлса ҳар ўт, ҳар чўпга,
Шубҳанг, бўлса ёрга, меҳбубга—
Ҳар қанчалик иш қилма бутк,
Юрагингнинг бир четн куюк.
Олам-олам бўлиб ҳеч шубҳа
Яхшиликни этмаган туҳфа.

ФИЛ ВА КЎППАК

МАСАЛ

Гарчи елкасида юки зил
Толмай довон ошиб борар Фил.
Чўзилганда вазмин ҳартуми,
Сақланади ўрмон тартиби.
Тўғри,
Ўрмон ичра оралаб ўғри,
Бўкирар гоҳ сарик бир Йўлбарс,
Фил оҳиста тинчитади: —Бас...
Тўғри,
Ўрмон ичра оралаб Бўри
Ғарб тарафдан ёвуз ириллар,
Фил ҳартумин кўргач...
Зириллар.
Йилма-йилу фаслма-фасл
Фил
Тинчликка посбон муттасил.
Филга қараб кимдир ўшқирди,
Фил сўради: — қаранг,
қашқирми!..
Қашқир эмас эди у ҳурган,
Қашқирдан ҳам баттар кутурган,
Туз ичиб
Тузлашда тупурган —
Кўппак эди, кон тўла кўзи,
Кетиб Филнинг сонидан узди...
Фил ҳартумин чиқарди огир:
— Итлик килма, ўзингга жабр!
Кўппак тагин акиллайверди,
Узинкини маъкуллайверди.
Бевош Филнинг тошиб газаби
Узун ҳартумини ёзади
Ва уради итнинг жағига,
Кўппак қочар келган ёғига...
Йироқлардан увос солар у
Кўппак ҳамон:
— Ё-м-о-н!
— Нима ёмон!
— Филнинг ҳартуми ё-м-о-н!..

ГИЛОС

Уруғидан кўкарган гилос
Уч-тўрт йилча беради ҳосил
Кейин нимжон тортади
оз-оз,
Япроқлари заъфарон заҳил.
Оҳ, илдизи ширин бўларки,—
Еб битирар қуртлар бесамон.
Охир қуруқ ёғоч қоларки,—
Япроқлари бир ҳовуч ҳазон.
Шу-чун гилос навдасини биз
Қиламиз-у олчага пайванд,
Муддаога охир етамиз,
Гилос ўсар безавол, баланд.
Энди аччиқ олча илдизин
Кемиролмас ҳашарот зотн.
Пайқадингми, жоним, биз
учун
Табиатнинг бундоқ ибратн.
Пайванд ноғи бирмнз
гилос,
Ва бирмиз бўлсак олчадай,
Ҳар қандайин офатдан
ҳалос
Кўкарурмиз толмай,
чарчамай;
Мевамиздан олам ёлчнгай.

ЖАҲОН РАССОМЛАР НАЗДИДА

Ўзбекистон Рассомлар союзининг кўргазмалар қасрида шу кунларда тўрт машҳур рассом — лирик пейзажист Рашид Темуров, ҳайкалтарош Филипп Гришченко, тасвирий санъат устаси Ҳикмат Раҳмонов ва акварелчи Григорий Шевяковларнинг ижодидан намуналар намойиш қилинмоқда.

Ҳикмат Раҳмонов республикамиз меҳнаткашлари билан кўп мулоқатда бўлади. Унинг асарларида меҳнат кишисининг фаолияти шунинг учун ҳам ёрқин акс этган. Рассомни пахтакорлар, адабиёт ва санъат арбоблари замондошларимиз қизиқтиради. Унинг асарларида бугунги кун қаҳрамонлари ҳам, ўлкамизда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун жон олиб жон бериб курашган фидойилар ҳам акс этган. «Абдулла Набиев», «Ер ҳақида декрет», «Сен етим эмассан», «Олтин тўй» сингари асарлар шулар жумласидандир. Рассомнинг «Янги ер», «Пахтакорлар» асарларида меҳнаткашларнинг қувончи ички дунёси ёрқин кўзга ташланади. Ижодкор болалар ҳаётига ҳам катта қизиқиш билан қарайди. Унинг «Ширин экан», «Ёз қувончлари», «Довонда» сингари асарлари бунга мисол бўла олади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Ф. Гришченконинг ҳайкаллари кўпчилик санъат муҳлисларига яхши таниш. «Уларга тинчлик керак» композициясн айниқса ёрқин асардир. Бу асарда она меҳри бутун илиқлиги билан акс этиб туради.

Ҳайкалтарош революцион темадаги асарлари билан ҳам кўпчилик эътиборини қозонган. Кўргазмада бу санъат устасининг «Ташаллик», «Тўлқин билан олишув» асарларининг фото нусхаси берилган.

Григорий Шевяковнинг асарлари ҳам республика ва Бутуниттифоқ кўргазмаларида бир неча бор намойиш этилган. Бу рассом акварелдан гоят нафислик билан фойдаланадиган ижодкордир. У портрет жанрида ҳам, табиат тасвирида ҳам ниҳоятда мукаммалликка эришса олади. Табиат тасвири ҳақида гап кетар экан Рашид Темуровнинг ижоди ҳақида ҳам алоҳида тўхталиб ўтиш керак. Темуровнинг ижодида жонажон шаҳри Самарқанд манзаралари айниқса кўп акс этади. У қадимий ва навқирон Самарқанддаги тарихий обида — Улуғбек мадрасасини ҳам бугунги кунда яратилаётган обида — Жанубий Сурхон сув омборини ҳам меҳр билан тасвир этади. Рашид Темуров ижодида нафосат, лиризм устун туради.

Умуман олганда тўртта санъаткорнинг ижоди бир-бирини тўлдиргандек, мукаммал бир йўналиш ташкил қилгандек туюлади.

О. АПУХТИН.

СУРАТЛАРДА: юқорида — Ф. Гришченконинг «Ташаллик» асаридан фрагмент; пастда — Х. Раҳмоновнинг «Биринчи баҳор» ва «Полвон» асарлари.

Автор фотолари.

«ТУРКМАН АДАБИЁТИ ТАРИХИ»

Туркманистон Фанлар академияси нашриёти «Туркман адабиёти тарихи» олти томлигини нашр этишга киришди. Биринчи том босмадан чиқди.

Бу ҳужжатли асар VIII асрдан бошлаб ҳозирги кунларгача туркман адабиётининг ривожланиш йўлларини кўздан кечириш имкониятини беради. Шу олти томликда ўрта асрлар ёзма адабиёти, туркман адабиётигина эмас, шунингдек, Ўрта Осиё ва Қозогистондаги бошқа халқлар адабиёти ҳам тадқиқ этилган.

Мамлакатнинг машҳур шарқшунос олимлари иштирокида олиб борилган иш жараёнида ҳозиргача маълум бўлмаган кўпгина тарихий фактлар тўпилди, янги ёзувчиларнинг номлари аниқланди.

(ТАСС мухбири).
Ашхобод.

ҲУРМАТЛИ редакция! Мен кўпдан буён ҳикоялар машқ қиламан. Узимни ҳаяжон, лантирган муҳим воқеаларни қоғозга туширишга интиламан. Ҳар бир ҳикоя китобхон учун маълум бир янгилик бўлишн лозимлигини, у ўқувчининг фикрини бойитмоғи кераклигини ҳам биламан. Ленин ёзган машқларим нима учундир ўзимга унча ёқмайди. Уларда нимадир етишмаётганга ўхшайди. Ҳатто ўзим кўриб, ҳис қилган ҳақиқатни ёзсам ҳам ёлғонга ўхшаб ишончсиз чиқиб қолади. Бунинг сабаби нима? Қандай қилса асар ишончли, жозибали бўлади?

М. АҲМЕДОВ.

Ж о з и б а

Ҳаваскорлар ҳикоялари ҳақида

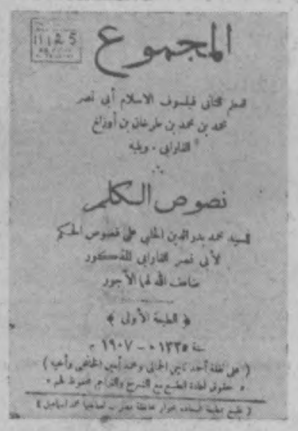
Ҳаваскор қаламкашнинг бу мактубида жон бор. Чиндан ҳам кўп қаламкашлар тўнгич машқларида ўзлари бевосита гувоҳ бўлган воқеаларни қаламга оладилар. Шу ҳақиқатни тасвирлашга уринадилар. Лекин ҳикоя нима учундир қизиқарсиз, ёлғон чиқиб қолади. Шундан қочиш учун бўлса керак, баъзи қаламкашлар машқларининг остига «воқеий ҳикоя» деб ёзиб қўядилар. Аммо шунда ҳам асар ишончсиз чиқаверади. Бунинг сабаби нимада?

Ҳамма гап шундаки, қаламкаш бошқалар кўрмаган ҳақиқатни ўзгалардан олдинроқ ҳис қилиши керак. У катта ҳақиқатни тасвирламоғи лозим. Агар муаллиф айтмоқчи бўлган гап майда оддий фикр бўлса, китобхонни қизиқтирмайди. Редакциямизга келаётган машқлар орасида шундайлари оз эмас. Мисол тариқасида Ў. Каримовнинг «Жаннатда» деб номланган машқини олайлик. Унинг айтмоқчи бўлган гапи шу: одамга шунчаки афсонавий жаннат керак эмас. Меҳнат билан яратилган бахт ҳар қандай жаннатдан афзал. Бу фикр бундан илгари ҳам кўп марталар айтилган. Уни яна ҳудди шу кўринишда такрорлаб ўтиришдан фойда йўқ. Р. Қўзибоев, Н. Абдусаломов, Б. Тожиддинов, М. Раҳимова, Р. Лутфуллаев, Қ. Рўзиоҳунов, О. Хўжаназаров сингарилар-миша жозибали, ҳаяжонли бўлмоғи керак. Адабиётнинг шунчаки фан эмас, санъатлигида шундаки, у ўқувчининг туйғулари орқали фикрини бойитади. Ҳаваскор қаламкаш Т. Аҳмедованинг машқларида анча оригинал фикрлар бор. У инсон қадри ҳақида, табиат жозибаси ҳақида ёзган киши ҳурмат-эътиборга сазовор бўлади, деган фикрни ўзича талқин қилишга уринади. Лекин барибир ҳикоянн ўқигандан кейин ундаги воқеага ишонмайсиз. Ёш қаламкаш колхоз раиси кекса деҳқонининг кўксига бешинчи Меҳнат Қизил Байроқ орденини қадаб қўйганини тасвирлаган. Бу ҳолат ўқувчини ишонтирмайди. Р. Одинаев, О. Файзуллаева, Ю. Содиқов, Т. Жўраев сингариларнинг, Ҳ. Собиров, Б. Пирмуҳамедов, М. Раҳмонқулова, С. Шарафжонов, М. Валихонов сингариларнинг ҳикоя ва таржималарида ҳам ўқувчини ишонтирмайдиган ўринлар мавжуд. Ҳ. Тўраевнинг «Бемор тузалди» ҳикоясида эса бугунги кунда камдан-кам учрайдиган ҳодиса қаламга олинган. Бир киз касал бўлиб қолади-ю, уни фолбин ва домлага кўрсатилади. Бемор тузалаверганидан кейин қўшни район марказига борнб, доктор чақириб келади. Шундай қилиб, бемор тузалади. Бундай воқеа бундан 40 йил илгари тасвирланса, ўқувчи учун янгилик бўлиши мумкин эди. Ҳозир эса уни ўқиган кишининг ғаши келади. Т. Очилова, О. Каримов, М. Шомансуров каби қаламкашларнинг машқларида сюжет парокандалиги, мавзунинг майдалиги кўзга ташланади.

Асар яхши бўлиши учун аввало унда китобхон фикрини бойитадиган муҳим мавзу қаламга олинмоғи, қолаверса унда тасвирланган одамлар жонли кишилар сифатида китобхон кўз ўнгида пайдо бўлиши шарт. Шундагина асар фойдали, жозибали бўлади.

• Қадимги қўлёзмаларни варақлаганда...

ФОРОБИЙ РИСОЛАЛАРИ

Асримизнинг бошларида — 1907 йили Мисрда Форобий рисолалари тўплами босилиб чиқди. Китоб муқовасида «Ал-Мажмуъ» — Иккинчи муаллим саналган файласуф Абу Наср Муҳаммад ибн Муҳаммад ибн Тархон ибн Ўзлуғ ал-Форобийнинг асари — биринчи нашр» деб ёзилган.

Китоб Нозий ал-Жамолий, Муҳаммад Амин ал-Хонажий ва унинг биродари нафақасига чоп этилган. Тўпламга унинг нашрларидан бири Муҳаммад Амин ал-Хонажий бир саҳифадан иборат сўзбошн ҳам ёзган.

Нашр ўз муқаддимасида Форобий рисолалари аҳамияти, уларни тўплаш ва таҳлиқлаш зарурлигига тўхталган Ўрта аср олимлари зикр қилган 16 бетдан иборат Форобий таржимаи ҳоли ҳам келтирилади. Бундан сўнг ҳар бира саккиз саҳифадан иборат Афлотун ва Аристотелнинг таржимаи ҳоли берилган Бундай қилинганининг сабаби аввало. Форобий ҳақида умумий тасаввур ҳосил қилиш ҳамда унинг фалсафий асарларини тушуниш учун Афлотун билан Аристотель фаолияти, қарашлари билан китобхонни таништириш эди. Ана шу муқаддималардан кейин Форобийнинг бирин-кетин саккизта асари берилган.

Тўпламда дастлаб Форобийнинг «Икки ҳаким — Афлотун билан Аристотель ўрталарида бўлган қарашлардаги умумийлик» деган асари, Аристотелнинг «Мо баъда ат-табиа» («Табиатдан ташқари нарсалар — «Метафизика») асари мақсадлари ҳақида китоб», «Ақл маъноларй», «Фалсафани ўрганишдан олдин нималар келиши ҳақида китоб», «Масалалар булоғи», «Ўлдузлар ҳукми билан иш юритганда тўғри ва нотўғри» бўлган нарсалар», «Фалсафий саволлар ва уларга жавоблар» каби асарлари кирган.

Тўплам сўнггида Форобийнинг «Фусус ал-ҳикам» деган асари, келтирилган. Узукка қўядиган қимматбаҳо тошни арабларда «фас» (кўплиги «фусус») дейилади. «Ҳикам» — ҳикматлар деганн. Демак, Форобий ўзининг бу асарига «Ҳикмат тошлари» деган ном беришдан узукнинг кўзидаги дур ёки бошқа бир қимматбаҳо тошга ўхшаган азиз, қадрли асар демоқчи бўлган. Шу «Фусус ал-ҳикам» асарига Муҳаммад Бадруддин ал-Ҳалабий деган олим ёзган шарҳ китобда илова тарзида келтирилади.

Бу тўпламнинг бир нусҳаси Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти фондида сақланади.

А. ИРИСОВ,

• *Биласизми?*

Атлантика океани неча ёшда?

«Денгиз тубини чуқур парлалаш лойиҳасини поёнига етказган олимлар янги бир маълумот бердилар. Бу маълумот бундан 180 миллион йиллар аввал Америка Африкадан ажраб, Атлантика океани қандай қилиб пайдо бўлганлигини тушунишга ёрдам беради».

АҚШдаги Калифорния университети билан Скриппс океанография институтининг «Матбуот учун берган хабари» шундай сўзлар билан бошланади. Унда айтилишни, «Глом а р Челенжер» деган илмий-тадқиқот кемасидан туриб Африка соҳилларида океаннинг 1,8—4,7 километр чуқурлигида бешта бир километрдан чуқурроқ қудуқ пармаланган. Шу қудуқлардан олинган жинслар ҳозир синчиклаб тадқиқ этиляпти.

• *Ажойиботлар оламида*

БАРОМЕТР— ЭЛЕКТР ЛАМПОЧКА

Хабаровскликнинженер П. Строкач куйган электр лампочкасини ташлаб юборманг, деб маслаҳат беради. Ўнда оддий лампочка жуда яхши барометр вазифасини ўталяпти. Бунинг учун лампочканинг цоколида диаметри икки 2—3 миллиметрга борадиган тешик ўйиш кифоя. Лампочка шиша баллонининг ярмигача сув қуйиб, уни қўш қават рама ўртасида нлнб ҳўйиш кифоя. Лампочка шимол томонга осилгани дуруст. Шу оддий асбоб об-ҳаво ўзгаришларига жуда сезгир бўлади. Лампочканинг ички девори қуюқ туман билан қоплангач бўлса эртага ҳавони ёғинсиз қуюқ булут қоплайди. Лампочка деворини юқоридан пастигача майда шудринг тасмалари қоплаган бўлса ҳаво очилиб, булутланиб туради, деворнн юқоридан пастигача йирик шудринг томчилари қоплаган бўлса момақалдироқли ёмғир бўлишини кутаверинг.

Барометр — электр лампа об-ҳаво қандай бўлишнни икки кун олдин билдиришга қодир.

— Оддий барометр олса ҳам бўладн, албатта,— дейди П. Строкач. — Лекин менинки қизиқарли. У менга ўн беш йилдан бери яхши хизмат қилиб келмоқда, шундан бери прогноз белгилашда бирон марта ҳам ҳатолнкка йўл қўйилгани йўқ.

Инженернинг дўстлари балиқ овнга ёки қўзиқорин теришга отланаётиб, унга телефон қилиб турншади:

— Хўш, барометринг нима деяпти?.

Строкач дераза ёнига келади. Шиша колба девори қуп-қуруқ.

— Ҳаво очиқ бўлади. Бораверишингиз мумкин!

В. ГРИГОРЬЕВ,
ТАСС мухбири.

Хабаровск.

ЎРМОНДАН ШИФО ТОПГАНИ КЕЛДИ

Эрта тонгда буғу ўрмондан чиқиб, у ёқ бу ёққа қарадида, тўппа-тўғри М. Я. Приходченко сари йўлланди. Шу пайтда Приходченко ўз томорқасида ишлаб турарди. Митрофан Яковлевич гап нимада эканлигини тезда тушинди: буғу уч оёқлаб юрар, тўртинчисини босолмасди. Приходченко қўшниларинн чақирди. Улар буғуни боғлашди, буғу қаршилик кўрсатмади. Оёғига қарашса, туёғидан катта бир чўнгиртак чиқиб турибди. Совхоз ветеринарини чақиртиргани юборишди. Буғу сабр-тоқат қилиб кутаверди. Ўунинг устига қишлоқ болалари уни хўб сийлашди.

Ҳайвон операциядан мардларча бардош берди. Ҳар қандай бемор сингари туриб кетишга ошиқмади, ҳолбуки арқон бўшатиб юборилганди. Эҳтимол у бу ерда кўпроқ қолиб кетган бўлар эди, лекин ўрмонда моторли арра ишлаб қолди. Демак, ўрмончилар дарахт йиқитишлаптн. Буғу учун ёш ниҳол новдалари кўп бўлади.

Буғу ўрнидан турди. Аста-секин оёқ қўйди ва тобора шаҳдамлашиб шитоб билан ўрмон сари кетди.

Бу жойларда буғу пайдо бўлганига ўн еттн йил бўладн, Кишилар уларни меҳмондўстлик билан кутиб олишди. Ҳозир волгоградлик овшунослар бу ерда икки мингдан ошиқ буғу бор дейишаяпти.

И. БИРЮКОВА,
ТАСС мухбири.

Урюпинск,
Волгоград области.

СПОРТ

Динамочилар чемпион бўлди

Тошкент медицина институтининг спорт залида эркаклар командалари ўртасида волейбол бўйича Ўзбекистон чемпионати ниҳоясига етди. Динамочилар олти кун давомида мусобақада пешқадамлик қилдилар: улар турнирда маглубиятга учрамай, республика чемпиони унвонини қўлга киритдилар. «Спартак» волейболчилари кумуш мукофотга, «меҳнат» спортчилари бронза мукофотга сазовор бўлдилар. «Меҳнат» волейболчилари охнрги матчда «Пахтакор» спортчилари устидан 3:2 ҳисобида голиб чиқдилар.

(ЎзТАГ).

Мерганлар баҳси

«Восток» спорт клубининг отиш майдонида мерганлик спорти бўйича Ўзбекистон шахсий-команда чемпионати ва республика кубоги учун мусобақалар ниҳоясига етди. Мерганлар республика чемпионатининг команда мусобақаларида биринчи ўринни эгаллашди. Кубок учун мусобақаларда эса «Динамо» спорт жамиятининг аҳил коллективи голиб чиқди. Тошкентлик Д. Зверев ПВ-2 машқида 2:2 очко тўплаб, биринчи марта мастерлик нормативини бажарди.

Энди республикамизнинг энг яхши мерганлари олдида масъулиятли вазифа турибди. Улар 23 сентябрь — 2 октябрь кунлари Москвада Митишчидаги отиш майдонида ўтадиган СССР шахсий-команда биринчилигида муваффақиятли қатнашиш учун қизғин тайёргарлик кўришмоқда.

ОЛМАОТА. Баланд тоғли Медео катогида янги спорт мавсуми бошланди. Анъана бўйича мавсум оммавий коньки учиш билан очилди. Стадионнинг муз майдонидаги қизиқарли байрамда Қозогистон пойтахтининг юзлаб аҳолиси ва меҳмонлари иштирок этишди.

СУРАТДА: Медео катогида.

Г. Попов фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

МИРИҚИБ ДАМ ОЛИШМОҚДА

Лак-бўёқ заводида ўн кишн бугунги кунда келаси беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Булар С. Усканбоев, Қ. Абдуллаев, С. Леев каби пешқадам аппаратчилардир. Корхона касаба союз комитетининг раиси А. Раҳматуллаев ишчиларнинг дам олиши ҳақида қуйидагиларни гапирди:

— Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида заводимиз ишчиларининг унумли меҳнатдан сўнг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун шу кунгача 68 та санаторийга, 98 та дам олиш уйига, 32 та Совет Иттифоқи бўйлаб туристик саёҳатга ва 12 та чет эл сафарига путёвкалар олгандик. Корхонамизнинг пешқадам ишчиларидан бир группаси республикамиз ва мамлакатимизнинг ҳушманзара ерларига жойлашган дам олиш уйлари ва санаторийларида ҳордиқ чиқариб қайтишди. Бугунги кунда 1976 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараётган Қ. Абдуллаев эса ҳамкасби Ю. Истошин билан бирга Польша Халқ Республикасида бўлди.

Ҳар шанба, якшанба кунлари Янгиўлдаги ўзимизга қарашли дам олиш уйида ишчиларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун ҳам барча қулайликларни яратмоқдамиз. Илғорларимиз оилалари билан бирга бу ерларда бўлишиб, мириқиб дам олишмоқда. Йил охиригача корхона касаба союз комитети 6 та санаторийга, 10 та дам олиш уйига ва туристик сафарга путёвкалар олишади.

«Кўнгил очишди»

Футбол бўнича Шотландия миллий командасининг капитани Билли Бремнер терма команда составида бундан буён футбол майдонига чиқмайди. 32 яшар спортчи билан бирга тағин тўртта ўйинчи — Жо Харпер, Вилли Янг, Артур Грэхэм ва Пэт Макклашнинг Шотландия командаси состави да майдонга тушиши лари учун бўлиб ўтган ман этилди. Копенгагенда бўлиб ўтган мажароли текширишдан сўнг Шотландия футбол уюшмасининг комиссияси шундай қарорга келди.

...Шотландия билан Дания терма командаларининг 3 сентябрь куни Европа чемпионати саралаш мусобақалари учун бўлиб ўтган ўйиндан кейин ана шу бешта футболчи ўз командасининг ғалабасини нишонлаш мақсадида Копенгагендаги барлардан бирида «кўнгил очишга» жазм этди. Шундан кейин улар Шотландия командаси тўхтаган меҳмонхонада «тантана»ларни давом эттиришди.

— Биз безорилнкка ва ўйинчиларимизнинг ёмон хулқига чек қўйиш ниятидамиз,— деди Шотландия футбол уюшмасининг секретари Уильям Аллан. —Тоқат қилганимиз етар. Ахир кейинги ўн йил мобайнида Бремнэр ғалабани шу тарзда тезтез нишонлайдиган бўлиб қолган эди.

(ТАСС мухбири).

• *Газетхон илтимоси*

Қўшимча отпуска тартиби

«Ҳурматли редакция! Ишлаётган ншига алоқадор бўлмаган мутахассислик бўйича олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи факультетларида таълим олаётган ишчи ва хизматчиларга, корхона ва муассасаларнинг ходимларига зачёт ва имтиҳонларни топшириш учун пули тўланадиган қўшимча отпуска бериш тартиби қандай?».

Оқшомхоналардан З. Юсупова, Р. Туякова ва бошқалар ана шу савол билан редакция мизга мурожаат қилишган...

СССР Министрлар Советининг 1959 йил 2 июлда чиқарган қарорига мувофиқ ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларида ўқиётган студентларга уларнинг қайси соҳада ишлаб турганидан қатъий назар лаборатория ишлари, зачёт ва имтиҳонларни топшириш учун пули тўланадиган қўшимча отпускалар берилади.

Корхона ва муассасаларнинг маъмурияти олий ўқув юртлари сиртқи бўлимларининг биринчи ва иккинчи курсида ўқиётган ўз ишчи ва хизматчиларига, ходимлари ва мутахассисларига ҳар йили 30 кун миқдорида, учинчи курсдан бошлаб эса 40 кун миқдорида қўшимча отпуска берншлари шарт. Кечки бўлим студентларига эса биринчи ва иккинчи курсда 20 кун, учинчи курсдан бошлаб эса 30 кун миқдорида отпуска берилади. Қўшимча отпусканинг бу муддатлари ҳар бир йил учун умумий бўлиб қишки ва ёзги сессиялар давомида ҳар сафар унинг ярми берилади.

Сиртқи ва кечки бўлимларда ўқийдиган студентларнинг бу имтиёзлардан фойдаланишлари ҳақида СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрнинг 1959 йил 9 июлда чиқарган буйруғига асосан зачёт ва имтиҳонларни муваффақиятли топширган студентларгагина қўшимча отпускалар учун ҳақ тўлаш тавсия этилади.

Олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларида таълим олаётган битирувчи курс студентларига уларнинг дипломн ҳимоясига тайёрланишлари учун 4 ой муддатга пул тўланадиган отпуска берилади. Барча ҳолларда ҳам қўшимча отпускалар олий ўқув юрти томонидан юборилган махсус хатга биноан ишхона маъмурияти томонидан берилади ва бунда ўртача иш ҳақининг 100 сўмдан ошмаган миқдорида ҳақ тўланади.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17|IX да **Кўнгил ёш қариялар,** 18|IX да **Хотиннинг эри.** 19|IX да **Навоий Астрабодда.**

КИНО

16 СЕНТЯБРДА ҚИШКИ БИНОДА

Бобби — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС», ҲАМЗА номли (кундуз ва кечкурун).

Мактаб директорининг кундалиги — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

ЕЗГИ БИНОДА

Бобби — «ФЕСТИВАЛЬ».

Тақдиримни изламан — «ХИВА».

17 СЕНТЯБРДА ҚИШКИ БИНОДА

Бобби — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», ҲАМЗА номли, «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС» (кундуз ва кечкурун).

Бу осмон остида — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

ЕЗГИ БИНОДА

Бобби — «ФЕСТИВАЛЬ».

Тақдиримни изламан — «ХИВА».

Телевизор

15 СЕНТЯБРЬ— ДУШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 «Музикали магазин». Мультфильм. 18.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Полкдошлар». 19.10 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.25 КПСС XXV съезди шарафига. Калининград области меҳнаткашлари мусобақалашмоқда. Кўрсатувда КПСС Калининград область комитетининг биринчи секретари Н. С. Коновалов иштирок этади. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида;** 20.10 Ўн минут музика. 20.20 «Ахборот» информацион программаси. 20.40 Телевизион театр. А. ва П. Тур. «Ягона гувоҳ». Телевизион спектакль премьераси. 2-цисм. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 «М. Горький номли Тошкент Ака.демик рус драма театри артистлари кечаси». 23.40 Янгиликлар.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 «Мохир қўллар». 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Пин ва Гвин». Мультфильм. **Тошкент кўрсатади.** 19.25 «Кинокўзгуда — ҳаёт». (ўзбекча). **Москва кўрсатади.** 20.10 «Камалак» Телевизион программаларнинг халқаро фестивали. СССР. 20.45 Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. «Омега» вариантн». 1-серия. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 «Тонгда қатл этилганлар». Бадиий фильм. 23.50 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. Душанба кўрсатади. 17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Ҳужжатли фильм. 18.05 «Билим» телевизион мактаби. 18.45 Болалар учун фильм. 19.00 «Ватан посбонлари» (русча). 19.25 Москва. КПСС XXV съезди шарафига. «Калининград области меҳнаткашлари мусобақалашмоқда». 20.10 Янгиликлар (русча). 20.25 Мультфильм. 20.35 «Қишлоқ хўжалиги билимлари университети» (тожикча). 21.05 Янгиликлар (тожикча).

16 СЕНТЯБРЬ— СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.30 Мультфильмлар программаси. «Қувноқ аргимчоқ». «Қизиқчувчан». «Болек ва Лелекнинг сафгузашти». 11.00 «Омега» варианти». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 12.15 «Камалак». Телевизион программаларнинг халқаро фестивали. СССР. 15.15 Ҳужжатли фильмлар программаси. 16.00 «Биз табиат билан таништамиз». 16.15 «Ч. А. Крилов масаллари». 16.45 «Жонажон мамлакатимиз бўйлаб», «СССРнинг табиий бойликлари». 17.15 Бандурачи хотин-қизлар триосининг концерти. Киевдан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади.** 17.45 Кўрсатувлар программаси. Болалар учун «Камалак» программаси. 17.50 «Гимнастика дарси». Телефильм (русча). 18.10 «Глобус» (ўзбекча). **Рус тилида:** 18.40 КПСС XXV съезди шарафига. «Беш йилликнинг якунловчи йили». Тошкент ва Павлодарь машинасозлари мусобақалашмоқда. 19.10 «Ахборот» информацион программаси. 19.25 Халқ контроли экрани (ўзбекча). **Москва кўрсатади.** 20.00 «Кичик ер». Новороссийск. да немис-фашист босқинчиларга тор-мор келтирилган кунга бағишланади. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.05 «Пахтазор— мардлар майдони». 21.20 «Пахтакорлар, сизлар учун» концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Пойтахтимиз меҳмонлари». Балет артистлари Бутуниттифоқ конкурсининг лауреати В. Ганибалова ижро этади. 00.30 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Юзга дўст». Телеспектакль (русча). 12.30 Адабиёт. 10-синфлар учун. «Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий»— ўзбек совет адабиётининг асосчиси» (ўзбекча). 13.05 «Кулуданинг олтин бошоқлари». Телевизион ҳужжатли фильм. (русча). **Москва кўрсатади.** 17.45 «Сургутга борадиган биринчи поезд». Телевизион очерк. 18.15 «Сенга, ёшлик!». 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Расмларда қўёш анси бор». 19.30 Эркин кураш бўйича жаҳон чемпионати. Минскдан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади.** 20.00 «Халқаро хотин-қизлар йили». «Иқбол» программаси. «Опа-сингилларимиз ҳаётидан». (русча). 20.20 «Садоқат сатрлари». Адабий композиция (ўзбекча). **Москва кўрсатади.** 20.45 Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. «Омега» варианти». 2-серия. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбекча). **Москва кўрсатади.** 22.30 Санъат устаҳларининг концерти. 23.20 Оғир атлетика бўйича жаҳон ва Европа чемпионати В. И. Ленин номли Марказий стадион Спорт саройидан олиб кўрсатилади. 23.40 Янгиликлар.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 20.20 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 20.05 «Бу шундай бошланган эди...». (Иккинчи жаҳон урушига тайёргарлик ва унинг бошланиши). Тарихдан ўқув кўрсатуви. 20.35 «Юрий Мазурок куйлайди». Фильм-концерт. 21.20 Тошкент янгиликлари.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
15—16 СЕНТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА
М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ЖУМАНАЗАР БЕКЖОНОВ

Солистлар; Шерали ЖУРАЕВ, Ойхон ЁҚУБОВА, Фотима БАРАТОВА, Карима УЗОҚОВА, Аниза ТУЛАГАНОВА, Отажон РАЖАБОВ, ҒУЛОМЖОН ДАДАХОНОВ, Ҳусан КАРИМОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист САЛОҲИДДИН ТУХТАСИНОВ.

Программани — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҒУЛОМ ТОЖНАЪЛОЕВ ва ҲАЛИМА ОРТИҚБОЕВА олиб борадилар.

Билетлар сотилмоқда.

ТАБИИЙ ГАЗДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Ташгаз» бошқармаси

ГАЗ АСБОБЛАРИ МУРИЛАРИНИНГ ИШГА ЯРОҚЛИГИ ТЎГРИСИДАГИ АКТЛАРНИ ТУРАР ЖОЙЛАРИДАГИ РАЙГАЗЛАРГА ЎЗ ВАҚТИДА ТОПШИРИШ ЛОЗИМЛИГИНИ

БИЛДИРАДИ

ЕДДА ТУТИНГ. Газ асбобларининг мўриларида тортиш кучининг бўлмаслиги ёки қониқарсиз бўлиши одамларнинг заҳарланишига сабаб бўлади.

ГАЗ АСБОБЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҚОИДАЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИНГ.

«ТАШГАЗ» БОШҚАРМАСИ.

86-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1975—76 ўқув йили учун
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Металл бўйича токарь. Ўқиш муддати 1 ва 2 йил. 14,5 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Слесарь-йиғувчи. Ўқиш муддати 1 йил. 14,5 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Электр пайвандчи. Ўқиш муддати 1 йил. 17 ёшлилар қабул қилинади.

Электр кўприкли кран машинисти. Ўқиш муддати 1 ва 2 йил. 16, 17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Саноат ускуналарини ремонт қилиш бўйича слесарь. Ўқиш муддати 2 йил. 14,5 ёшлилар қабул қилинади.

Электртаз пайвандчи (дипломли). Ўқиш муддати 2 йил. 16 ёшдан бошлаб қабул қилинади .

Слесарь-асбобсоз. Ўқиш муддати 2 йил. 14,5 ёшдан бошлаб қабул қилинади.

Қолипчи. Ўқиш муддати 1 йил. 17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Электрик. Ўқиш муддати 2 йил. 16,5 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Билим юртига 8-10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

ЎҚУВЧИЛАР БЕПУЛ ЕТОҚХОНА, КУНИГА 3 МАҲАЛ ОВҚАТ, КИЙИМ-БОШ ВА СТИПЕНДИЯ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Ўқувчилар билим юртидаги мактабда таълим оладилар. Ўқиш муддати узлуксиз иш стажига қўшилади.

Билим юртида 8 та тўгарак ва 11 та спорт секцияси ишлайди, шунингдек эстрада ва духовой ҳамда миллий ансамблар маяжуд. Ёзги дам олиш даврида «Чимён» районида жойлашган лагерда ҳордиқ чиқариш мумкин.

БИЛИМ ЮРТИНИ ТУГАТГАНЛАР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАҲСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРИШДА ИМТИЁЗЛАРДАН ФОЙДАЛАНАДИЛАР.

Аризалар эрталаб соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Кирувчилар билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: таржимаи ҳоли, паспорт ва туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойдан справка, ота-онасидан биринниг ишхонасидан справка. 3 х 4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, характеристика.

Мурожаат учун адрес: Тошкент—52, Содиқова кўчаси, 15-уй (21-автобус, 4—5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича давлат комитети
11-ШАҲАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1975—76 ўқув йили учун
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ: кучли ва ётитиш тармоқлари бўйича электромонтёрлар, контроль, ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича электрнклар, радиотелеаппаратуралар ремонти бўйича механиклар.

БИЛИМ ЮРТИГА 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар Тошкент Политехника институтининг энергетика факультетига ўқишга юборилади.

ЎҚИШ ДАВРИ — УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

8-синф ҳажмида маълумот билан билим юртига ўқишга кирганлар давлат таъминотида бўладилар. Ўрта маълумот билан кирганларга эса ҳар ойда 30 сўм стипендия берилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 ВА 2 ЙИЛ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: билим юрти директори номига ёзилган ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома (асли), мактабдан характеристика, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

Мурожаат учун адрес: Фрунзе район, Физкультурная кўчаси, 8-уй. Телефон 53-31-21.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ. 15 СЕНТЯБРЬ, 1975 й

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

Р — 03613. Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26. ИНДЕКС 64579. Нашр Б—4099.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача. Эълонлар бўлими— 33-81.42.